



**BATI KARADENİZ  
KALKINMA AJANSI**  
West Black Sea Development Agency

**TR81 DÜZEY 2  
BATI KARADENİZ BÖLGESİ  
(ZONGULDAK-KARABÜK-BARTIN)**

***TEŞVİK REHBERİ***

- *YENİ TEŞVİK YASASI*
- *KOSGEB DESTEKLERİ*
- *İHRACATA YÖNELİK DESTEKLER*
- *İSTİHDAM TEŞVİKLERİ*

**AĞUSTOS 2010**

## İçindekiler

1.YENİ YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ.....	3
1.1. Büyük Ölçekli Yatırımlar.....	3
1.2. Bölgesel ve Sektörel Teşvik Sistemi .....	5
1.3. Genel Teşvik Sistemi.....	14
2.KOSGEB DESTEKLERİ .....	16
2.1. KOBİ Proje Destek Programı.....	16
2.2. Tematik Proje Destek Programı .....	16
2.3. İşbirliği - Güçbirliği Destek Programı.....	17
2.4. Ar-Ge, İnovasyon Ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı .....	18
2.5. Girişimcilik Destek Programı.....	19
2.5.1. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi .....	19
2.5.2. Yeni Girişimci Desteği.....	19
2.5.3. İş Geliştirme Merkezi Desteği.....	20
2.6. Genel Destek Programı .....	20
3.İHRACATA YÖNELİK DESTEKLER.....	22
3.1. AR-GE Desteği .....	22
3.2. Pazar Araştırması ve Pazarlama Desteği.....	23
3.3. Eğitim ve Danışmanlık Desteği .....	24
3.4. Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi .....	25
3.5. İstihdam Yardımı .....	26
3.6. Uluslararası Nitelikteki Yurt İçi İhtisas Fuarlarına Katılım Desteği.....	26
3.6.1. Desteklenecek Fuarlar .....	26
3.7. Yurt Dışı Fuarlara Katılım Desteği.....	27
3.7.1. Hedef Ülke Bazında İlave Fuar Desteği ve Geçici İlave Fuar Desteği ...	28
3.8. Yurtdışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Desteği.....	29
3.9. Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurt Dışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları .....	30
3.10. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality®'nin Desteklenmesi .....	30
3.11.Tasarım Desteği.....	32
3.12. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları.....	33
4.İSTİHDAM TEŞVİKLERİ.....	35



4.1. Zorunlu İstihdama Ait Değişiklikler .....	35
4.1.1. Özürlü ve Eski Hükümlü İşçi Çalıştırma Zorunluluğu .....	35
4.1.2. Terör Mağduru İstihdamı.....	36
4.2. Genç İşçi ve Kadın İşçi İstihdamında Prim Teşviki.....	36
4.2.1. (18-29 Yaş arası) Genç İşçi ve Kadın İşçi İstihdamında Prim Teşviki Uygulaması.....	36
4.2.2. Erkek sigortalılara yaşlarına göre teşvik uygulamasının suiistimaline alınmış önlemler .....	37
4.2.3. Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları Primlerinin Kısmen Hazine'ce Karşılanması .....	37
4.3. Sonuç .....	37
DİPNOTLAR .....	38
Teşvik Belgesi: .....	38
Teşvik Belgesi Almak İçin Kimler Başvurabilir? .....	38
Teşvik Belgesi Düzenlenmesi İçin Müracaatta Aranacak Belgeler .....	38
Teşvik Belgesiyle İlgili Önemli Notlar.....	39
Vergi İndirimi Dipnotlar: .....	40
Teşvik Yasasına İlişkin Dipnotlar .....	41
I. Teşvik Edilmeyecek Yatırımlar .....	41
II. Teşviki Belirli Şartlara Bağlı Yatırım Konuları .....	42
KAYNAKLAR.....	44

# 1.YENİ YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

2009/15199 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” 16.07.2009 tarih ve 27290 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yeni Teşvik Sisteminin Hedefleri;

- Bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltmak,
- Doğrudan yabancı yatırımlarını artırmak,
- Çevre yatırımları ile rekabet gücünü artıracak, teknoloji ve ar-ge içeriği yüksek büyük ölçekli yatırımlara destek olmak,
- Sektörel kümelenmeyi desteklemek,
- Ekonomik kalkınmayı hızlandırmak,
- İstihdamı artırmak,
- Sektörel olarak da yatırımların teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

Böylece kalkınma planları, yıllık programlar ve uluslararası antlaşmalar dikkate alınarak hangi sektörlere hangi bölgelerde hangi koşullar ve asgari limitler altında destek verileceği belirlenmiştir.

Söz konusu Karar’a ilişkin uygulama usullerinin belirtildiği 2009/1 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ” ise 28.07.2009 tarih ve 27302 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yeni teşvik sistemi üç grupta değerlendirilmektedir.

- A-) Genel Teşvik Sistemi
- B-) Bölgesel ve Sektörel Teşvik Sistemi
- C-) Büyük Ölçekli Yatırımlar

## 1.1. Büyük Ölçekli Yatırımlar

Büyük ölçekli yatırımlar, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 18.02.2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanunun 9.uncu maddesi ile değişik 32/A maddesinde belirtilen 50 Milyon Türk Lirasının üzerindeki yatırımlardan aşağıda yer alan listede belirtilen yatırımlardır.



**Tablo- 1. Büyük Ölçekli Yatırımlar**

Sıra No	Sektör	50 Milyon TL'nin Üzerindeki Asgari Sabit Yatırım Tutarları (Milyon TL)
<b>1</b>	Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	
<b>1-a</b>	Ana Kimyasal Maddelerin İmalatı	1000
<b>1-b</b>	Diğer Kimyasal Ürünlerin İmalatı	300
<b>2</b>	Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	1000
<b>3</b>	Transit Boru Hattıyla Taşımacılık Hizmetleri Yatırımları	50
<b>4</b>	Motorlu Kara Taşıtlarının İmalatı Yatırımları	250
<b>5</b>	Demiryolu ve Tramvay Lokomotifleri ve/veya Vagon İmalatı Yatırımları	50
<b>6</b>	Liman ve Liman Hizmetleri Yatırımları	250
<b>7</b>	Elektronik Sanayi Yatırımları	
<b>7-a</b>	LCD/Plazma Üretimi Yatırımları	1000
<b>7-b</b>	Modül Panel Üretimi Yatırımları	150
<b>7-c</b>	Lazer Televizyon, Üç Boyutlu Televizyon ve OLED Televizyonlar ve benzeri Televizyon Üretimi Yatırımları	50
<b>7-d</b>	Diğer Elektronik Sektörü Yatırımları	50
<b>8</b>	Tıbbi Alet, Hassas ve Optik Aletler İmalatı Yatırımları	50
<b>9</b>	İlaç Üretimi Yatırımları	100
<b>10</b>	Hava ve Uzay Taşıtları İmalatı Yatırımları	50
<b>11</b>	Makine İmalat Yatırımları	50
<b>12</b>	Madencilik Yatırımları: Maden Kanununda belirtilen IV/c grubu metalik madenlerle ilgili nihai metal üretimine yönelik izabe (cevher işleme) tesisleri ile bu tesislere entegre maden üretimine yönelik (istihraç+işleme) yatırımlar (AKÇT kapsamı ürünler hariç).	50

**NOT 1:**Söz konusu teşvik yalnızca yukarıda belirtilen 12 sektör için uygulanacaktır.

**NOT 2:**Asgari yatırım tutarı 50 Milyon TL olup her sektör için farklı tutarlar / kapasiteler belirlenmiştir.

### **Büyük Ölçekli Yatırımlara;**

- 1-) *Gümrük vergisi muafiyeti,*
- 2-) *KDV istisnası,*
- 3-) *Vergi indirimi,*
- 4-) *Sigorta primi işveren hissesi desteği,*
- 5-) *Yatırım yeri tahsis,*  
destekleri uygulanabilir.

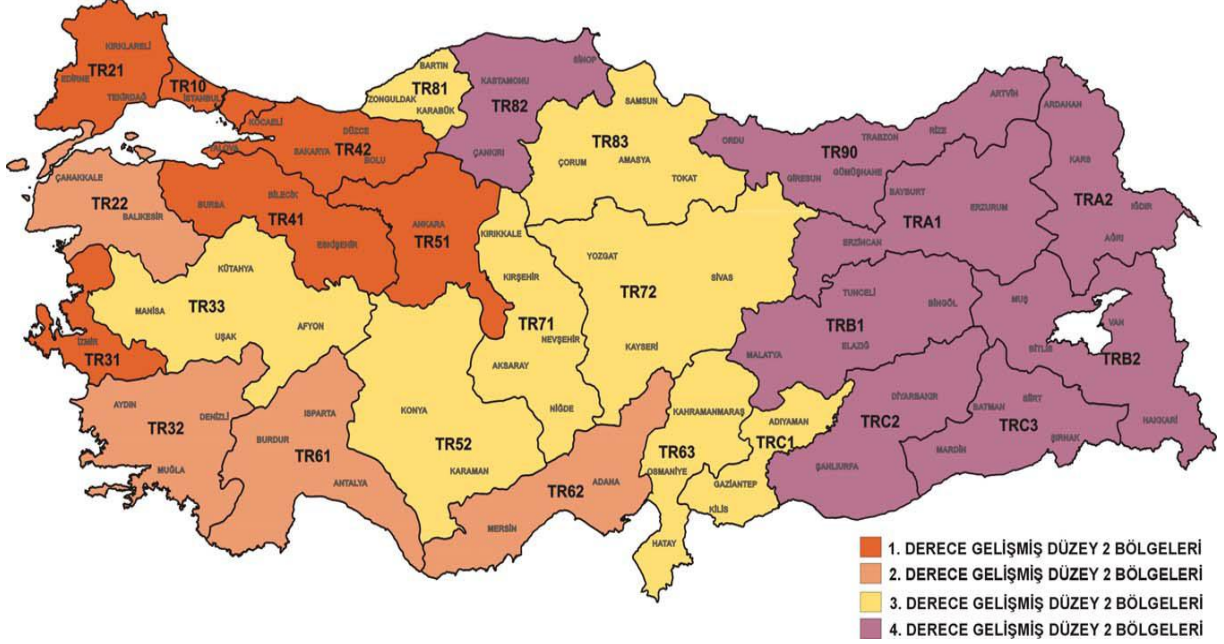
## **1.2. Bölgesel ve Sektörel Teşvik Sistemi**

Bölgesel ve sektörel bazda desteklenecek yatırım konuları 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) - Düzey 2 esas alınarak belirlenmiştir. Destekleri içeren belgeler Hazine Müsteşarlığı tarafından düzenlenir.

İBBS Düzey 2 seviyesindeki 26 alt bölge, Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE) kullanılmak suretiyle gruplandırılarak teşvikler açısından 4 bölge oluşturulmuştur.

- 1. Bölgede, ağırlıklı olarak motorlu kara taşıtları ve yan sanayi, elektronik, ilaç, makine imalat ve tıbbi, hassas ve optik alet yatırımları gibi yüksek teknoloji gerektiren yatırımlar teşvik edilmektedir.
- 2. Bölgede, nispeten teknoloji yoğun sektörler desteklenecektir. Bu çerçevede; ağırlıklı olarak, makine imalat, akıllı çok fonksiyonlu tekstil, metalik olmayan mineral ürünler (cam, seramik, karo, yalıtım malzemeleri vb) kağıt, gıda ve içecek imalatı sektörleri teşvik edilmektedir.
- 3. ve 4. Bölgeleri oluşturan doğu ve güneydoğu bölgelerinde, tarım ve tarıma dayalı imalat sanayi, konfeksiyon, deri, plastik, kauçuk, metal eşya gibi emek yoğun sektörlerin yanı sıra turizm, sağlık ve eğitim yatırımları da teşvik edilmektedir.

## Yatırım Teşvik Uygulamalarında Bölgeler



### Yeni Teşvik Uygulaması;

▪ Teşvik Yasasına göre iller dört ana gruba ayrılmış olup, bölgemizdeki iller 3. bölgede yer almaktadır. 3. Bölgede, bölgesel desteklerde asgari yatırım tutarı 500.000 TL olarak belirlenmiştir. Büyük ölçekli yatırımlar ise tüm bölgelerde desteklenmektedir. Bu yatırımlar için asgari yatırım tutarı en az 50.000.000 TL olup, yatırım konularına göre asgari yatırım ve kapasite şartlarının yerine getirilmesi gerekmektedir.

▪ Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için projenin uygun görülmesi ve teşvik belgesi düzenlenmesi gereklidir. Teşvik Belgeleri Hazine Müsteşarlığınca düzenlenecektir.



**Tablo-2. III. Bölge’de Desteklerden Yararlanacak Sektörler ile Asgari Yatırım Tutarları ve Kapasiteleri**

Bölgeler	Sektörün US 97 Kodu	Bölgesel Teşvikten Yararlanacak Sektörler	Asgari Yatırım Tutarları ve Kapasiteleri
<b>3.Bölge TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)</b>	11-12-13-14	1-Madencilik ve Taşocakçılığı Yatırımları (1. grup madenler, mıcır, rödovanslı madencilik hariç )	500 Bin TL
	15	2-Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı (Karar Eki Ek-4’ de yer alan teşvik edilmeyecek konular ile dipnotlar 2’de belirtilen ve genel teşvik sisteminden yararlanacak konular hariç)	1 Milyon TL
	0121	3- Entegre Hayvancılık Yatırımları (entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil)	Süt inekçiliği entegre tesislerinde 300 büyük baş,
	0121	3- Entegre Hayvancılık Yatırımları (entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil)	Büyük baş besicilik entegre tesislerinde 500 büyük baş/dönem, Süt ve et yönlü küçükbaş entegre tesislerinde 1000 küçükbaş/dönem, kanatlı entegre tesislerinde 200.000 adet/dönem
	0500.0.04	4-Su Ürünleri Yetiştiriciliği	500 Bin TL
	18	5- a) Giyim Eşyası İmalatı	1 Milyon TL’nin üzerindeki tevsi ve modernizasyon yatırımları
	18	5- b) Akıllı Çok Fonksiyonlu Teknik Tekstil	500 Bin TL
	2010.0.02.55, 2021	6-Döşemelik Parke, Kaplama, Kontrplak, Yonga Levha, Sunta, Mdf vb. Plakaların İmalatı	3 Milyon TL





<b>3.Bölge TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)</b>	21	7-Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri İmalatı	Selüloz üretiminden başlamak kaydıyla entegre kağıt üretim tesisleri
	26 (2693.2, 2694.1, 2695.1, 2695.3, 2695.4, 2610.2.03.01 hariç)	8-Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı (Fırınlanmış kilden, kiremit, biriket, tuğla ve inşaat malzemeleri çimento, inşaat amaçlı beton ürünleri, hazır beton harç çok katlı yalıtım camları hariç )	2 Milyon TL
	28	9-Metal Eşya	3 Milyon TL
	29	10-Makine ve Teçhizat İmalatı	3 Milyon TL
	31	11-Elektrikli Makine ve Cihazları imalatı	3 Milyon TL
	361	12-Mobilya İmalatı (Sadece metal ve plastikten imal edilenler hariç )	3 Milyon TL
	5510.1.01, 5510.2.01, 5510.5.02, 5510.5.04	13-Oteller	3 Yıldızlı ve üzeri
	5510.3.01	14-Öğrenci Yurtları	100 Öğrenci
	6302.0.03	15-Lisanslı Depoculuk	1 Milyon TL
	80 (809 hariç)	16-Eğitim Hizmetleri(Yetişkinlerin eğitilmesi ve diğer eğitim faaliyetleri hariç )	500 Bin TL
	8511.0, 8511.0.01-05, 8511.0.99, 8531.0.01.03	17-Hastane Yatırımı, Huzur Evi	100 Kişilik Huzurevi
		18-Tehlikeli Atık Geri Kazınım ve bertaraf tesisler	

### III. Bölgede Yapılacak Yatırımlara;

- 1-) Gümrük vergisi muafiyeti,
  - 2-) KDV istisnası,
  - 3-) Vergi indirimi,
  - 4-) Sigorta primi işveren hissesi desteği,
  - 5-) Yatırım yeri tahsisi,
  - 6-) Faiz desteği,
- destekleri uygulanabilir.

#### 1.2.1. Gümrük Vergisi Muafiyeti

Teşvik belgesi kapsamındaki yatırım malları ile yatırımın özelliğine göre makine ve teçhizat ithalatları yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı gereğince ödenmesi gereken Gümrük Vergisinden muafıdır.

#### 1.2.2. Katma Değer Vergisi İstisnası

Katma Değer Vergisi Kanunu gereğince, teşvik belgesine haiz yatırımcılara teşvik belgesi kapsamında yapılacak makine ve teçhizat ithal ve yerli teslimleri katma değer vergisinden istisna edilmektedir.

#### 1.2.3. Vergi İndirimi

Bu uygulama ile yapılacak yatırımlar için bir katkı oranı ve tutarı belirlenmesi ve yatırımlardan elde edilen kazançların söz konusu katkı tutarı kadar daha az vergilenmesi öngörülmektedir. Uygulamaya ilişkin olarak 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen 32/A maddesinde;

*Yatırıma Katkı Tutarı*; “indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle tahsilinden vazgeçilen vergi yoluyla yatırımların Devletçe karşılanacak tutarı”;

*Yatırıma Katkı Oranı ise*; “yatırıma katkı tutarının yapılan toplam yatırıma bölünmesi suretiyle bulunacak oran” olarak tanımlanmıştır.

Büyük ölçekli yatırımlar ile bölgesel uygulama kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar için, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 32/A maddesi çerçevesinde, kurumlar vergisine veya gelir vergisine uygulanacak indirim oranları ile yatırıma katkı oranları aşağıda belirtilmiştir.

**Tablo-3. 31.12.2010 Tarihinden Sonra Yapılan Yatırımlar için Uygulanacak Oranlar**

Bölgesel Uygulama			Büyük Ölçekli Yatırımlar	
Bölgeler	Yatırıma Katkı Oranı (%)	Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)	Yatırıma Katkı Oranı (%)	Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)
I	10	25	25	25
II	15	40	30	40
III	<b>20</b>	<b>60</b>	<b>40</b>	<b>60</b>
IV	25	80	45	80

Ancak, teşvik belgesi kapsamında 31.12.2010 tarihine kadar yatırıma başlanması halinde aşağıda belirtilen indirim oranları ile yatırıma katkı oranları uygulanır.

**Tablo-4. 31.12.2010 Tarihinden Önce Yapılan Yatırımlar için Uygulanacak Oranlar**

Bölgesel Uygulama			Büyük Ölçekli Yatırımlar	
Bölgeler	Yatırıma Katkı Oranı (%)	Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)	Yatırıma Katkı Oranı (%)	Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)
I	20	50	30	50
II	30	60	40	60
III	<b>40</b>	<b>80</b>	<b>50</b>	<b>80</b>
IV	60	90	70	90

Buna göre halen %20 olan kurumlar vergisi, yeni kararname ile;

- I. Bölgede %10,
- II. Bölgede %8,
- **III. Bölgede %4,**
- IV. Bölgede %2 olarak uygulanacaktır.

**ÖRNEK:**

Teşvik Belgesi olarak 31.12.2010 tarihine kadar yatırıma başlanması halinde; Yatırıma Katkı Oranı 3. Bölge TR81 (Zonguldak-Karabük-Bartın) için %40'dır. Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı %80'dir.

Buna göre uygulanacak Kurumlar Vergisi İndirimi = %20 x %80 = %16 ve Kurumlar Vergisi Oranı = %20 - %16 = %4 olarak uygulanacaktır.

Teşvik Belgesi Yatırım Tutarı = 5.000.000.-TL olsun.

Devlet tarafından yapılacak katkı tutarı (5.000.000 x %40) = 2.000.000.-TL olacaktır.

Bunun anlamı 5.000.000.- TL toplam yatırımın 2.000.000.- TL'lik kısmı, devlet tarafından bu tutarda az vergi tahsilatı yapılmak suretiyle desteklenecektir.

Bu yatırımdan elde edilecek kazançta Kurumlar Vergisi Oranı %4 olarak uygulanacaktır.

Devlet tarafından her hesap döneminde %16 az vergi alınmak suretiyle 2.000.000.- TL katkı yapılabilmesi için söz konusu yatırımdan toplam olarak  $(2.000.000 / \%16) = 12.500.000.-\text{TL}$  kazanç elde edilmesi gerekmektedir.

Firma söz konusu yatırımdan toplamda 12.500.000.- TL kazanç elde edinceye kadar Kurumlar Vergisi %16 indirimli olarak uygulanacak, yani Kurumlar Vergisi %4 olarak uygulanacaktır.

#### 1.2.4. Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği

Büyük ölçekli yatırımlar ile bölgesel uygulama kapsamında desteklenen yatırımlardan, teşvik belgesinde kayıtlı istihdam öngörülere ile tutarlı olmak kaydıyla;

- a-)Komple yeni yatırımlarda, işletmeye geçiş tarihinden itibaren sağlanan,
- b-)Diğer yatırım cinslerinde, yatırımın tamamlanmasını müteakip yatırıma başlama tarihinden önceki son altı aylık dönemde Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne verilen aylık prim ve hizmet belgesinde bildirilen ortalama işçi sayısına ilave edilen istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmı aşağıda belirtilen sürelerde Hazinece karşılanır.

**Tablo-5. Sigorta primi işveren hissesi desteğinin bölgelere göre süresi**

Bölgeler	31.12.2010 tarihine kadar başlanılan yatırımlar	31.12.2010 tarihinden sonra başlanılan yatırımlar
I	2 yıl	-
II	3 yıl	-
III	5 yıl	3 yıl
IV	7 yıl	5 yıl

#### ÖRNEK:

**31.12.2010 tarihine kadar** yatırım yapan ve ortalama 100 kişi istidam eden bir firma 5 yıl süreyle 100 işçisinin sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmını olan 163,15 TL'yi ödemeyecektir. Bu durumda yaklaşık olarak  $163,15 \times 100 \times 60 = 978.900 \text{ TL}$  kazanç elde etmiş olacaktır.

**31.12.2010 tarihinden sonra** yatırım yapan ve ortalama 100 kişi istidam eden bir firma ise 3 yıl süreyle 100 işçisinin sigorta primi işveren hissesini ödemeyecektir. Bu durumda yaklaşık olarak  $163,15 \times 100 \times 36 = 587.340 \text{ TL}$  kazanç elde edecektir.

#### 1.2.5. Yatırım Yeri Tahsisi

Müşteşarlıkça teşvik belgesi düzenlenmiş büyük ölçekli yatırımlar ile bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için Maliye Bakanlığınca 03.09.2009 tarih ve 27338 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 'Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar Yönetmeliği' çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilebilir.

Buna göre;

- a-) Bu Usul ve Esaslarda belirtilen yatırım yeri tahsisi teşvikinden;

- 1-)Hazine Müsteşarlığınca verilmiş yatırım teşvik belgesi sahibi olan,
- 2-)İrtifak hakkı veya kullanma iznine konu taşınmazlar üzerinde gerçekleştirilecek toplam yatırım tutarı, taşınmaz maliki idarelerce bu taşınmazlara takdir edilecek rayiç değerinin tarım ve hayvancılık yatırımı için bir, turizm yatırımları için iki, diğer yatırımlar için üç katından az olmayan (ancak, toplam sabit yatırım tutarı I ve II nci bölgelerde birmilyon Türk Lirası, III ve IV üncü bölgelerde ise beşyüzbin Türk Lirasından az olmayan),
- 3-) Talep edilen taşınmazın bulunduğu ilçenin mülkî sınırları içinde organize sanayi veya endüstri bölgesi bulunması hâlinde, bu bölgelerde yer alabilecek yatırımlar için tahsis edilecek boş parsel bulunmaması veya bu bölgelerde yapılması uygun görülmemeyen yatırımlardan olması şartlarını taşıyan,
- 4-) Taahhüt edilen yatırımın en az yüzde yirmisini karşılayacak miktarda net özkaynağa sahip olan,
- 5-) Yatırımın ne şekilde finanse edileceğini beyan eden,
- 6-) Taahhüt edilen yatırımın toplam tutarı on milyon Türk Lirasını aşan yatırımlarda fizibilite raporu ve finansman tablosunu veren,
- 7-) Bu Usul ve Esaslarda belirtilen diğer şartları yerine getiren,

gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilir.

b-) Bu Usul ve Esaslarda belirtilen teşvikten; finans ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ve iş ortaklıkları ile taahhüt işleri ve 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun ile 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar ve rödovans sözleşmelerine bağlı olan yatırımlar yararlanamaz.

#### *Başvuru;*

a-)Yatırımcı ilgili ekleri doldurarak gerekli belgelerle birlikte maliki idarenin taşınmazının bulunduğu yerdeki birimine başvurur.

b-) Başvuru sırasında yatırımcı, bütçelerine gelir kaydedilmek üzere;  
I ve II nci bölgelerde bulunan illerde 3.000 TL,

#### **III. Bölgede bulunan iller için 2.000 TL**

IV. Bölgede bulunan illerde 1.000 TL'yi taşınmaz maliki idarelerin ilgili muhasebe birimine yatırarak, buna ilişkin makbuzu diğer belgelerle birlikte taşınmaz maliki idareye verir. Bu bedelin yatırıldığına ilişkin makbuz olmaksızın başvurular taşınmaz maliki idarelerce kabul edilmez.

Yatırımcıya tahsis edilecek taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesi veya kullanma izni verilmesiyle ilgili komisyon kurulur. Komisyonun tespitlerinden sonra ilgili usul ve esaslar çerçevesinde yatırımcıyla sözleşme imzalanır.

#### *Bedel;*

a-) Ön izin bedelsizdir.

b-) İlk yıl irtifak hakkı veya kullanma izni bedeli, Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararıyla gruplandırılan;

1-) I ve II nci bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin %3'ü,

2-) III üncü bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin %2'si,

3-) IV üncü bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin %1'i dir.

c-) İrtifak hakkı ve kullanma izinlerinde, ikinci ve müteakip yıllar kullanma izni ve irtifak hakkı bedelleri, cari yıl bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE-bir önceki yılın aynı ayna göre yüzde değişim) oranında artırılması suretiyle hesaplanır.

ç-) Ancak, müteakip yıllar irtifak hakkı veya kullanma izin bedellerinin, emlak vergisi genel beyan döneminde yatırıma konu taşınmazın asgari metrekare birim değeri üzerinden yapılacak hesaplaması ile ÜFE oranında artırılması suretiyle hesaplanması sonucu bulunacak bedeller arasında farklılığın olması halinde fazla olan tercih edilerek tahsil edilir.

d-) İlk yıl irtifak hakkı veya kullanma izni bedelleri sözleşme düzenlenmeden önce, müteakip yıl bedelleri ise, kullanma izni sözleşmesinin düzenlendiği, irtifak hakkının tapuya tescil edildiği tarihler esas alınarak her yıl aynı tarihte peşin olarak taşınmaz maliki idarenin ilgili muhasebe birimine yatırılır.

e-) Vadesinde ödenmeyen bedellere, 6183 sayılı Kanununun 51 inci maddesi gereğince belirlenen oranda gecikme zammı uygulanır.

*Yatırım döneminde bedel;*

İrtifak hakkı ve kullanma izinlerinde, ilk yıl bedeli ile sözleşmeleri gereğince artırılarak tespit edilen **ikinci ve üçüncü yıl bedelleri, %70 indirim** uygulanarak tahsil edilir.

*Devir;*

a-) Yatırımcı, irtifak hakkı veya kullanma iznini üçüncü kişilere devredebilir. Ancak, devrin yatırım tamamlanmadan önce yapılması halinde, devralan kişide 6 ncı maddede belirtilen şartlar aranır. Devralan kişiler devir tarihinden itibaren otuz gün içinde taşınmaz maliki idareye bilgi vererek, devredeninin sözleşmeden doğan tüm yükümlülüklerini içeren ve idarece düzenlenecek olan yeni sözleşmeyi imzalamak zorundadır.

b-) Ön izin devredilemez ve bu süre içerisinde ortak alınmaz.

## **1.2.6. Faiz Desteği**

*Faiz Desteğinden İstifade Edebilecek Yatırımlar;*

Talep edilmesi halinde, bölgesel uygulama kapsamında III. ve IV.bölgelerde yapılacak yatırımlar ile Ar - Ge ve çevre yatırımları için faiz desteği öngörülebilmektedir.

Faiz desteği uygulamasına ilişkin esaslar Müsteşarlık ve aracı kurumlar arasında imzalanan protokol ile belirlenir.

*Faiz Desteği Oranları ve Tutarları;*

Bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için bankalardan kullanılacak en az bir yıl vadeli kredilerin teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar olan kısmı için ödenecek faizin veya kar payının;

a-) III. üncü bölgede yapılacak yatırımlarda **Türk Lirası cinsi kredilerde 3 puanı**, döviz kredileri ve **döviz endeksli kredilerde 1 puanı**,

b-) Bölge ayrımı yapılmaksızın Ar - Ge yatırımları ile çevre yatırımlarında ise Türk Lirası cinsi kredilerde 5 puanı, döviz kredileri ve döviz endeksli kredilerde 2 puanı,

Müşterilikçe da uygun görülmesi halinde azami ilk 5 yıl için ödenmek kaydıyla bütçe kaynaklarından karşılanabilir. Faiz desteği içeren teşvik belgelerine konu yatırımlardan finansal kiralama şirketleri aracılığıyla gerçekleştirilecek olanlar için de faiz ödemelerini içeren itfa planı yapılması kaydıyla aynı şartlarla faiz desteği uygulanabilir.

Faiz desteği tutarı proje bazında azami;

a-)Ar&Ge ve çevre yatırımları için 300.000 Türk Lirası,

b-) III üncü ve IV üncü bölgede yapılacak yatırımlar için 500.000 Türk Lirasıdır.

### **1.3. Genel Teşvik Sistemi**

Büyük yatırım ve bölgesel teşviklerden yararlanamayan yatırımların mevcut sistemdeki kısıtlama ve asgari limitler güncellenerek

*Gümrük vergisi muafiyeti,*

*KDV istisnası*

ile desteklenmesine devam edilmektedir.

Bu destekleri içeren belgeler Hazine Müsteşarlığı tarafından düzenlenir. Ancak Yabancı Sermayeli Yatırımlar, Büyük Ölçekli Yatırımlar, Bölgesel Uygulamalar Kapsamındaki Yatırımlar, Ar&Ge Yatırımları ve Çevre Yatırımları hariç olmak üzere sabit yatırım tutarı 500.000 ile 8.000.000 TL arasında olan ve Tebliğ’de belirtilen imalat sanayi yatırımları için yatırımın yapılacağı yerdeki Sanayi Odasına da müracaat edilebilir.





**Tablo-6. Tüm Bölgelerde Uygulanan Desteklerin Karşılaştırılması**

DESTEK UNSURLARI	31.12.2010 TARİHİNDEN ÖNCE YATIRIMA BAŞLAYANLAR				31.12.2010 TARİHİNDEN SONRA YATIRIMA BAŞLAYANLAR			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
<b>BÖLGELER</b>								
<b>VERGİ İNDİRİMİ</b>								
Yatırıma Katkı Oranı (%)	20	30	40	60	10	15	20	25
Vergi İndirim Oranı (%)	50	60	80	90	25	40	60	80
<b>SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ</b>	2 YIL	3 YIL	5 YIL	7 YIL	-	-	3 YIL	5 YIL
<b>FAİZ DESTEĞİ</b>								
TL Kredisi (puan)	-	-	3	5	-	-	3	5
Döviz Endeksli Kredi/Döviz Kredisi (puan)	-	-	1	2	-	-	1	2
<b>YATIRIM YERİ TAHSİSİ</b>	<b>BÖLGESEL DESTEKLERDEN YARARLANACAK BÜTÜN YATIRIMLAR</b>				<b>BÖLGESEL DESTEKLERDEN YARARLANACAK BÜTÜN YATIRIMLAR</b>			
<b>KDV İSTİSNASI</b>	<b>TÜM BÖLGELERDE TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR</b>				<b>TÜM BÖLGELERDE TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR</b>			
<b>GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ</b>	<b>TÜM BÖLGELERDE TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR</b>				<b>TÜM BÖLGELERDE TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR</b>			

## 2.KOSGEB DESTEKLERİ

### 2.1. KOBİ Proje Destek Programı

*Programın Amacı ve Gerekçesi;*

- İşletmelere özgü sorunların işletmeler tarafından projelendirildiği ve projelendirilen maliyetlerin desteklenebildiği bir programa ihtiyaç duyulması,
- KOBİ'lerde proje kültürü ve bilincinin oluşturulması,
- İşletmelerin proje yapabilme kapasitelerinin geliştirilmesi,
- Esnek destekleme sistemine ihtiyaç duyulması.

*Program ve Proje Limitleri;*

<b>Program Süresi</b>	3 yıl
<b>Proje Süresi</b>	6-24 ay (+12ay)
<b>Destek Üst Limiti</b>	150.000 TL
<b>Destek Oranı</b>	TR81 için %60

*Desteklenecek Proje Konuları;*

- İşletmelerin; üretim, yönetim-organizasyon, pazarlama, dış ticaret, insan kaynakları, mali işler ve finans, bilgi yönetimi ve bunlarla ilişkili alanlarda sunacakları projeler desteklenir.

*Desteklenecek Proje Giderleri;*

- Arsa, bina, inşaat, tadilat, tefrişat ve benzeri, taşıt aracı, vergi, resim ve harçlar, sosyal güvenlik primleri, haberleşme giderleri, proje ile ilgili olmayan personel giderleri, enerji ve su giderleri, kira giderleri, finansman giderleri, proje ile ilişkilendirilmemiş diğer maliyetler dışında bulunan ve Kurul tarafından uygun bulunan giderler destek kapsamındadır.
- Proje ile ilişkilendirilmiş makine-teçhizat, hammadde ve malzemeye ilişkin KOSGEB desteği, Kurul tarafından karar verilen toplam KOSGEB destek tutarının % 10'unu aşamaz.

### 2.2. Tematik Proje Destek Programı

*Programın Amacı ve Gerekçesi;*

- Makro strateji dokümanlarında işaret edilen öncelikler dikkate alınarak belirlenen tematik alanlarda bölgesel ve sektörel ihtiyaçların karşılanması,
- Uluslararası mevzuat ve önceliklere KOBİ'lerin uyumunun sağlanması,
- Meslek Kuruluşlarının KOBİ'leri geliştirmek amacıyla daha fazla proje hazırlamaya teşvik edilmesi.

**Tablo-7. Tematik Proje Destek Programı Destek Unsurları**

	Çağrı Esaslı Tematik Program	Meslek Kuruluşu Proje Destek Programı
Program Süresi	-	3 Yıl
Proje Süresi	Proje Teklif Çağrısında Belirlenir	24 Ay (+12 Ay)
Destek Oranı	TR81 için %60	TR81 için %60
Destek Üst Limiti	Proje Teklif Çağrısında Belirlenir	150.000 TL

*Çağrı Esaslı Tematik Program Desteklenecek Proje Giderleri;*

- Personel ücretleri ve seyahat giderleri,
- Makine-ekipman, yazılım ve donanım alımı veya kiralanması giderleri (%25),
- Sarf malzemesi giderleri,
- Hizmet alım giderleri,
- Genel idari giderler (azami %10).

*Meslek Kuruluşu Proje Destek Programı Desteklenecek Proje Giderleri;*

Bina inşaat yapımı, tadilatı, gayrimenkul alımı, makine-teçhizat, tefrişat, taşıt aracı, vergi, resim ve harçlar, sosyal güvenlik primlerinin işveren payı, haberleşme giderleri, finansman giderleri, proje ile ilgili olmayan personel giderleri, enerji, su, kira giderleri, proje ortaklarından alınan danışmanlık ve hizmet alımı giderleri ve proje ile ilişkilendirilmemiş maliyetler dışında bulunan ve Kurul tarafından uygun bulunan giderler destek kapsamındadır.

### 2.3. İşbirliği - Güçbirliği Destek Programı

*Programın Amacı ve Gerekeçesi;*

- KOBİ'lerin işbirliği-güçbirliği anlayışında bir araya gelerek "Ortak Sorunlara Ortak Çözümler" üretilmesi,
- KOBİ'lerin tedarik, pazarlama, düşük kapasite kullanımı, rekabet gücü zayıflığı, finansman başta olmak üzere tek başlarına çözümünde zorlandıkları birçok soruna çözüm bulunması,
- KOBİ'lerin bir araya gelerek kapasite ve rekabet gücü yüksek işletmelere dönüşmesi,
- Ölçek ekonomisinden yararlanılarak kaynak tasarrufu sağlanması,
- KOBİ'ler arasında ortaklık ve işbirliği kültürünün geliştirilmesi.

*İşbirliği - Güçbirliği Ortaklık Modelleri;*

- Proje ortağı işletmelerin mevcudiyetlerini koruyarak kurulacak olan işletici kuruluşa ortak olmaları,
- Proje ortağı işletmelerin bir kısmının ya da tamamının kendilerini feshederek kurulacak işletici kuruluşa ortak olmaları,
- Proje ortağı işletmelerin bir kısmının kendilerini feshederek ortaklardan birinin bünyesinde birleşmesi,
- Her bir ortaklık modelinde en az 5 işletmenin bir araya gelmesi şartı aranır.

*Desteklenecek Proje Konuları;*

- Hammadde, ara mamul, mamul, lojistik ve diğer hizmetleri daha hızlı ve ucuz temin edebilmeleri amacıyla ortak tedarik,
- Müşteri istekleri ve pazarın talebi doğrultusunda ürün ve hizmet geliştirmeleri, ürettikleri ürün ve hizmetleri yeni pazarlara sunmaları amacıyla ortak tasarım,
- Ürün ve hizmet kalitelerini yükseltmek ulusal ve uluslararası pazar paylarını artırmak, marka imajı oluşturmak, uluslar arası pazarın ihtiyaçlarına cevap vermeleri amacıyla ortak pazarlama,
- Ürün ve hizmet standartlarını geliştirmeleri amacıyla ortak laboratuvar,
- Üretim ve hizmet kapasitelerini, çeşitlerini, verimliliğini ve kalitelerini artırmak amacıyla ortak imalat ve hizmet sunumu konularında sunacakları projeler desteklenir.

*Program ve Proje Limitleri;*

<b>Program Süresi</b>	3 yıl
<b>Proje Süresi</b>	6-24 ay (+ 12 ay)
<b>Destek Üst Limiti</b>	250.000 TL (Geri Ödemesiz), 500.000 TL (Geri Ödemeli)

## 2.4. Ar-Ge, İnovasyon Ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı

### Programın Amacı ve Gerekçesi;

- Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip KOBİ ve girişimcilerin geliştirilmesi,
- Teknolojik fikirlere sahip tekno-girişimcilerin desteklenmesi,
- KOBİ’lerde Ar-Ge bilincinin yaygınlaştırılması ve Ar-Ge kapasitesinin artırılması,
- Mevcut Ar-Ge desteklerinin geliştirilmesi,
- İnovatif faaliyetlerin desteklenmesi,
- Ar-Ge ve İnovasyon proje sonuçlarının ticarileştirilmesi ve endüstriyel uygulamasına yönelik destek mekanizmalarına ihtiyaç duyulması.

### Proje Süresi;

- Ar-Ge ve İnovasyon Programı için en az 12 (on iki), en çok 24 (yirmi dört) ay,
- Endüstriyel Uygulama Programı için en çok 18 (on sekiz) ay,
- Her iki program için de Kurul kararı ile 12 (on iki) aya kadar ek süre verilebilir.

**Tablo-8. AR-GE, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı**

AR-GE, İNOVASYON VE ENDÜSTRİYEL UYGULAMA DESTEK PROGRAMI	Destek Üst Limiti (TL)	DESTEK ORANI (%)
Ar-Ge ve İnovasyon Programı		
İşlik Desteği	İşliklerden bedel alınmaz	
Kira Desteği	12.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği	100.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)	200.000	75
Personel Gideri Desteği	100.000	75
Başlangıç Sermayesi Desteği	20.000	100
Proje Geliştirme Desteği	<b>Proje Danışmanlık Desteği</b>	25.000
	<b>Eğitim Desteği</b>	5.000
	<b>Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği</b>	25.000
	<b>Proje Tanıtım Desteği</b>	5.000
	<b>Fuar, Kongre, Konferans, Teknolojik İşbirliği Desteği</b>	15.000
	<b>Test, Analiz, Kalibrasyon Desteği</b>	25.000
Endüstriyel Uygulama Programı		
Kira Desteği	18.000	75
Personel Gideri Desteği	100.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Gid. Desteği	150.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)	200.000	75

## 2.5. Girişimcilik Destek Programı

*Programın Amacı ve Gerekçesi;*

- Ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması,
- Başarılı ve sürdürülebilir işletmelerin kurulması,
- Girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması,
- İş Geliştirme Merkezlerinin kurulması ile girişimciliğin geliştirilmesi,
- İstihdamın artırılması,
- Yerel dinamiklere dayalı girişimciliğin desteklenmesi,

*Girişimcilik Destek Programı 3 alt programdan oluşur:*

- Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi
- Yeni Girişimci Desteği
- İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği

### 2.5.1. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

- Minimum 60 saatlik eğitim ve atölye çalışmasından oluşan eğitim programını kapsar(girişimcilik özelliklerinin sınanması, iş fikri egzersizleri yapılması ve iş planı hazırlanması)
- Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri KOSGEB veya diğer kurum ve kuruluşlar (üniversite, İŞKUR, meslek kuruluşu, belediye v.b. tarafından düzenlenebilir,
- Eğitimler, genel ve özel hedef grupları (gençler, kadınlar, dezavantajlı gruplar) için düzenlenir,
- Eğitimlere katılanlardan ücret alınmaz.

### 2.5.2. Yeni Girişimci Desteği

Bu destekten;

- Uygulamalı girişimcilik eğitimini tamamlayarak işini kuran girişimciler ve
- İŞGEM girişimcileri faydalanabilir.

**Tablo-9. Yeni Girişimci Desteği Destek Unsurları**

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİT (TL)	DESTEK ORANI (%) (TR81 için)
İşletme Kuruluş Desteği	Geri ödemesiz	5.000	70 (Kadın veya özürlü girişimci:80)
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat ve Ofis Donanım Desteği	Geri ödemesiz	10.000	
İşletme Giderleri Desteği	Geri ödemesiz	12.000	
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	70.000	

### 2.5.3. İş Geliştirme Merkezi Desteği

▪ İş Geliştirme Merkezleri, bünyesinde barındırdığı işletmelere, işletme geliştirme danışmanlığı, uygun koşullarda iş yeri mekânı, ortak ofis ekipmanı, ofis hizmetleri gibi hizmetler sunarak işletmelerin en kırılgan oldukları ilk yıllarını sağlıklı bir şekilde aşmalarını ve büyümelerini sağlamak amacıyla kurulan ve işletilen merkezlerdir.

▪ İşletme Geliştirme Merkezlerinin kuruluş başvurusu; belediyeler, üniversiteler, özel idareler, kalkınma birlikleri, meslek kuruluşları ve kar amacı güzetmeyen kooperatifler tarafından münferiden veya birlikte yapılabilir.

**Tablo-9. İş Geliştirme Merkezi Desteği Destek Unsurları**

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİT (TL)	DESTEK ORANI (%) (TR81 için)
İŞGEM Kuruluş Desteği (18 ay)	<b>Geri ödemesiz</b>	<b>750.000</b>	70
<b>Bina tadilatı</b>		600.000	
<b>Mobilya Donanım</b>		125.000	
<b>İŞGEM Yönetim</b>		25.000	
İŞGEM İşletme Desteği (36 ay)	<b>Geri ödemesiz</b>	<b>100.000</b>	70
<b>Personel</b>		30.000	
<b>Eğitim, Danışmanlık</b>		50.000	
<b>Küçük tadilat</b>		20.000	

### 2.6. Genel Destek Programı

*Programın Amacı ve Gerekeçesi;*

- Proje hazırlama kapasitesi düşük KOBİ'ler ile KOSGEB hedef kitlesine yeni dahil olmuş sektörlerdeki KOBİ'lerin de mevcut KOSGEB desteklerinden faydalanması,
- KOBİ'lerin kaliteli ve verimli mal/hizmet üretmelerinin sağlanması,
- Mevcut KOSGEB desteklerinin revize edilerek daha fazla KOBİ'nin bu desteklerden yaygın şekilde faydalanması,
- KOBİ'lerin rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek amacıyla genel işletme geliştirme faaliyetlerinin teşvik edilmesi,
- KOBİ'lerin yurt içi ve yurt dışı pazar paylarını artırmak amacıyla tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin geliştirilmesi.



**Tablo-10. Program Destek Üst Limit ve Oranları**

	GENEL DESTEK PROGRAMI DESTEKLERİ	DESTEK ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) TR81 için
1	<b>Yurt İçi Fuar Desteği</b>	30.000	%60
2	<b>Yurt Dışı İş Gezisi Desteği</b>	10.000	
3	<b>Tanıtım Desteği</b>	15.000	
4	<b>Eşleştirme Desteği</b>	15.000	
5	<b>Nitelikli Eleman İstihdam Desteği</b>	20.000	
6	<b>Danışmanlık Desteği</b>	15.000	
7	<b>Eğitim Desteği</b>	10.000	
8	<b>Enerji Verimliliği Desteği</b>	30.000	
9	<b>Tasarım Desteği</b>	15.000	
10	<b>Sınai Mülkiyet Hakları Desteği</b>	20.000	
11	<b>Belgelendirme Desteği</b>	10.000	%60
12	<b>Test, Analiz ve Kalibrasyon Desteği</b>	20.000	

**BAŞVURU VE DEĞERLENDİRME:**

Destek Programlarından yararlanacakların KOSGEB Veri Tabanında yer alması,

KOSGEB Veri Tabanında yer almak ve desteklerden yararlanmak için KOSGEB'in [www.kosgeb.gov.tr](http://www.kosgeb.gov.tr) internet adresinde belirtilen belgelerle birlikte KOSGEB Birimine başvuru yapılması,

Başvuruların; ilgili destek programı ve uygulama esaslarına göre değerlendirilmesi.

*KOSGEB Çağrı Merkezi 444 1 567*



## 3. İHRACATA YÖNELİK DESTEKLER

İhracata yönelik devlet yardımlarının temel amacı, firmalarımızın ihracata yönelik faaliyetlerini gerek üretim, gerekse pazarlama aşamalarında destekleyerek, uluslararası pazarlarda karşılaştıkları sorunların giderilmesine yardımcı olmak ve rekabet gücü kazanmalarına olanak sağlamaktır. "**İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı**" kapsamında farklı destek programları uygulanmakta olup, tüm devlet yardımlarının uygulanmasında nihai onay mercii Dış Ticaret Müsteşarlığı'dır.

### İhracata Yönelik Tüm Devlet Yardımları

- 1-) AR-GE Desteği,
- 2-) Pazar Araştırması ve Pazarlama Desteği,
- 3-) Eğitim ve Danışmanlık Desteği,
- 4-) Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi,
- 5-) İstihdam Yardımı,
- 6-) Uluslararası Nitelikteki Yurt İçi İhtisas Fuarlarına Katılım Desteği,
- 7-) Yurt Dışı Fuarlara Katılım Desteği,
- 8-) Yurtdışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Desteği,
- 9-) Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurt Dışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları,
- 10-) Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality'nin Desteklenmesi,
- 11-) Tasarım Desteği,
- 12-) Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları,

şeklindedir.

### 3.1. AR-GE Desteği

*AR-GE Faaliyetlerinin Proje Bazında Desteklenmesi;*

Kuruluşların kendi bünyelerinde veya Türkiye'de olmak kaydıyla bünyeleri dışında gerçekleştirdikleri AR-GE faaliyetleriyle ilgili harcamaların bir kısmının karşılanmasıdır.

*Temel Destek Oranı %50*

*Azami Destek Oranı %60*

*Destek Süresi 3 yıl'dır.*

*a-) Ürün Geliştirme Projelerine Sermaye Desteği;*

Destek amacı ticari değeri olan yeni ürün oluşturulması veya mevcut ürünlerin rekabet gücünün yükseltilmesine ya da bu amaçla üretim yöntemi, sistemi ve tekniklerinin araştırılmasına ve geliştirilmesine yönelik AR-GE projelerine, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan projeyi yürüten sanayi kuruluşunu teşvik eder nitelikte destek sağlanmasıdır.

*Azami Destek Süresi 2 yıl*

*Azami Destek Tutarı 1 milyon ABD Doları*

*b-) Stratejik Odak Konuları Projelerine Sermaye Desteği;*

"Stratejik Odak Konuları Projeleri", sanayi yapısı, teknoloji ve insan birikimi ile uluslararası karşılaştırmalı üstünlüklerin dinamiği esas alınarak, hangi alanlarda teknolojik projeler yürütülmesinde yarar bulunduğunu veya araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin ülkemizde gelişip yaygınlaşması için alınması gereken tedbirleri tespit eden projelerdir. Ürün geliştirme projeleri sonucunda ticari uygulamaya geçilmesi halinde, projeye sağlanan sermaye destek miktarı, projeyi yöneten kuruluş veya ticari uygulamayı başlatan üçüncü şahıslar tarafından, faiz oranları üzerinden İhracatta Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonuna (DFİF'e) geri ödenir.

*Destek Oranı Proje giderlerinin tümü  
Azami Destek Tutarı 100.000 ABD Doları  
Azami Destek Süresi 1 (bir) yıl*

Müşteriler için uygun görülen ve nihai tüketiciye yönelik olmayan e-ticaret sitelerine üyelik giderleri;

*Şirketler için %50,  
Sektörel Dış Ticaret Şirketleri için %60  
Yıllık en fazla 10.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.  
Destek Süresi en fazla 3 yıldır.*

### **3.2. Pazar Araştırması ve Pazarlama Desteği**

*a-)Pazar Araştırması Projelerinin Desteklenmesi;*

Şirketler ile sektörel dış ticaret şirketleri tarafından; ürünleri ve/veya sektörleriyle ilgili olarak gerçekleştirilen pazar araştırması projelerine ilişkin giderlerin bir kısmının karşılanmasıdır.

*1-)Ulaşım:* Ülkelerarası ve şehirlerarası ekonomi sınıfı uçak, otobüs, tren, gemi bileti ücretleri ile günlük 50 \$'ı toplamda 500 \$'ı aşmayan araba kiralama ücreti

*2-)Konaklama:* Şirket başına günlük maksimum 300 \$ (oda + kahvaltı) karşılanmaktadır.

**Şirketler İçin:** Proje başına en çok 10.000 \$ (Harcamaların %70'i, belirlenen hedef ülkeler için ise %80'i) ödenir. Her firma yılda en çok 5 proje gerçekleştirebilir.

**Sektörel Dış Ticaret Şirketleri İçin:** Proje başına en çok 10.000 \$ (Harcamaların %80'i, belirlenen hedef ülkeler için ise %90'i) ödenir. Her sektörel dış ticaret şirketi yılda en çok 10 proje gerçekleştirebilir.

Bir takvim yılı içerisinde aynı ülkeye yönelik en fazla 2 adet pazar araştırması projesi desteklenir. En fazla birbirine komşu 5 ülkede yapılabilir. Bir pazarda kalınan süre makul olmalı ve yol hariç 10 günü aşmamalıdır.

Firmalar desteğe ilişkin ilk ödeme belgesi tarihi esas alınarak en geç 6 (altı) ay içerisinde başvuru belgeleri ile İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi'ne (İGEME'ye) başvurması gerekmektedir. Destek en fazla iki kişi için sağlanabilir.

*b-) Pazar Araştırması Raporları ve İstatistik Satın Alınması ile Üyelik Giderlerinin Desteklenmesi;*

Yurt dışına yönelik pazarlama stratejileri ve eylem planlarının oluşturulabilmesi amacıyla Müsteşarlıkça uygun görülen pazar araştırması hizmeti veren kurum ve/veya kuruluşlardan satın alınacak pazar araştırması raporları, istatistikler vb.'ne ilişkin giderler ile bu kurum ve/veya kuruluşlara üyelik giderlerinin karşılanmasıdır.

- Pazar araştırması hizmeti veren kurumlardan satın alınacak pazar araştırması raporları ve istatistikler vb.'ne ilişkin giderleri.
- Bu kurum ve/veya kuruluşlara üyelik giderleri karşılanır.

*Şirketler için %50*

*Sektörel Dış Ticaret Şirketleri için %6 oranında destek sağlanır.*

*Yıllık en fazla 20.000 \$'a kadar ödeme yapılır.*

*Satın alınacak raporların en fazla 2 yıllık olması gerekmektedir.*

*Destek Süresi en fazla 3 yıldır.*

*Tüm ödemeler bankacılık kanalıyla yapılmalıdır.*

*c-) Sektörel Nitelikli Ticaret Heyeti Programlarının Desteklenmesi;*

Bu destek programı Müsteşarlık tarafından koordine edilen ve bir sektör bazında gerçekleştirilen sektörel nitelikli ticaret heyeti programlarına iştirakte katılım giderlerinin karşılanmasını içerir..

En fazla iki kişi olmak ve program başına 10.000 ABD Dolarını geçmemek kaydıyla; ulaşım, konaklama, iş toplantısı ve ikili iş görüşmelerin organizasyon giderleri, reklam, tanıtım ve promosyon giderleri, halkla ilişkiler ve danışmanlık giderleri gibi harcamaların şirketler için %50 ve sektörel dış ticaret şirketler için %60 oranında desteklenmektedir.

Şirketlerin yıllık en fazla 5 ve sektörel dış ticaret şirketlerinin 10 adet program katılımı desteklenir. Hedef pazarlara yönelik ticaret heyeti programlarına katılım halinde destek oranı 10 puan artırılarak uygulanır.

*ç-) Elektronik Ticaret (e-ticaret) Sitelerine Üyelik Giderlerinin Desteklenmesi;*

Bu destek Ürünlerin yurt dışına elektronik ortamda pazarlanabilmesi amacıyla Müsteşarlıkça uygun görülen ve nihai tüketiciye yönelik olmayan e-ticaret sitelerine üyelik giderlerinin karşıları.

Müsteşarlıkça uygun görülen ve nihai tüketiciye yönelik olmayan e-ticaret sitelerine üyelik giderleri, şirketler için %50, sektörel dış ticaret şirketler için %60 oranında ve yıllık en fazla 10.000 ABD Dolarına kadar desteklenir. Firmalar destekten en fazla üç yıl süresince yararlanır.

### **3.3. Eğitim ve Danışmanlık Desteği**

*a-) Eğitim Desteği;*

Bu program Türkiye'de snai ve/veya ticari faaliyette bulunan şirketler ile yazılım sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin çalışanlarının kalite, verimlilik, yönetim teknikleri, tasarım, uluslararası pazarlama vb. ile dış ticaret işlemleri konusundaki eğitim giderleri ile bu konularda alınacak danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderlerin ve ülkemizde düzenlenen tasarım yarışmalarında dereceye giren tasarımcıların, tasarım konusunda yurt dışı eğitim giderlerinin destekler..

- Dış Ticaret, Gümrük ve Kambiyo Mevzuatı,
- Yurt dışı pazarlama, müzakere ve yazışma teknikleri ile fiyatlandırma,
- Dış Ticarete ulusal ve uluslararası finansman sağlama teknikler,
- Rekabet hukuku ve koşulları ile Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü mevzuatı, dış ticarete anlaşmazlıkların çözümü ve uluslararası tahkim
- Dış ticaret muhasebesi, uluslararası muhasebe standartları
- Moda-marka tasarımı, teknolojik, endüstriyel, görsel, yazılım ve ambalaj tasarımı
- Kalite
- Verimlilik
- Yönetim teknikleri
- Proje hazırlama, yönetim ve izleme teknikleri
- Stratejik planlama

ve benzeri alanları kapsamaktadır.

Şirketlerin yıllık toplam 25.000 ABD dolarını aşmamak üzere, program bazında süresi 6 (altı) ayı geçmeyen yurtiçi eğitim giderlerinin %70'i desteklenir.

*b-) Danışmanlık;*

Bu destekle şirketlerin, uluslararası ticarete yönelmelerinin ve rekabet edebilirliklerinin sağlanması amacıyla, yukarıda geçen eğitim konuları ve benzeri alanlara ilişkin olarak Müsteşarlıkça yetkilendirilmiş danışmanlardan alacakları danışmanlık hizmetlerinin maliyetleri karşılanır.

Tebliğ kapsamında; alınacak danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderlerinin yıllık toplam 50.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla, %50'i, 3 (üç) yıl süreyle, desteklenir.

*c-) Tasarımcıların Eğitimi;*

Müsteşarlık tarafından uygun bulunan ve İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerinin ulusal düzeyde düzenledikleri moda-marka tasarımı, teknolojik, endüstriyel, görsel, yazılım ve ambalaj tasarımı yarışmalarında dereceye giren yıllık toplam 15 (onbeş) tasarımcının; uluslararası düzeyde kabul görmüş yurt dışındaki eğitim merkezlerinde alacakları eğitime ilişkin giderleri ile yaşam giderleri, destekten yararlandırılır.

Alınacak eğitime ilişkin giderlerin %100'ü ile eğitime gönderilecek tasarımcıların, aylık 1.500 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla, yaşam giderleri en fazla 1 (bir) yıl süresince desteklenir.

### **3.4. Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi**

Çevre maliyetlerinin desteklenmesi, Türkiye'de ticari ve sınai faaliyette bulunan veya tarım ya da yazılım sektörlerinde işgal eden şirketler tarafından çevre, kalite ve insan sağlığına yönelik teknik mevzuata uyum sağlanabilmesini teminen akredite edilmiş kurum ve/veya kuruluşlardan alınacak kalite, çevre belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretler ile tarım ürünlerine ilişkin laboratuvar analizleri ve belgelendirme işlemleriyle ilgili harcamaların belirli bir bölümünün karşılanmasını içerir.

- ISO 9000 serisi
- ISO 14000 serisi
- CE işareti
- Uluslararası nitelikteki diğer kalite, çevre belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretler
  - ISO 22000 gıda güvenliği yönetimi sistemi belgelerini
  - Tarım ürünlerine ilişkin belgelendirme işlemleri ve olumlu sonuçlanmak kaydıyla laboratuvar analiz raporlarını alma masrafları (sadece belgelendirme masrafları),

Harcamaların belgelendirilmiş olması ve Türk Standartları Enstitüsü veya akredite edilmiş kuruluşlardan alınması koşuluyla %50 oranında azami 25.000 ABD Dolarına kadar desteklenebilmektedir. Belgenin alınış tarihinden itibaren 6 ay içinde başvurulması gerekmektedir.

### 3.5. İstihdam Yardımı

Sektörel Dış Ticaret Şirketi unvanına haiz firmaların münhasıran dış ticarete ilişkin işlemlerini yürütmek üzere konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli yönetici ve eleman istihdamının sağlanması amaçlanmaktadır.

Bir sektörel dış ticaret şirketine istihdam edeceği en fazla bir yönetici ile iki elemanın ücretleri için ve bir defa destek sağlanmasıdır.

Destek Oranı %75 ve en fazla 1 yıldır.

Sektörel dış ticaret şirketlerinin ilk defa istihdam edecekleri, konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli

- Yöneticinin toplam **azami 18.000 ABD Doları** karşılığı Türk Lirasını aşmamak üzere yıllık brüt maaşlarının %75'i

- Elemanların toplam **azami 9.000 ABD Doları** karşılığı Türk Lirasını aşmamak üzere yıllık brüt maaşlarının %75'i

Bu destekten karşılanabilir.

### 3.6. Uluslararası Nitelikteki Yurt İçi İhtisas Fuarlarına Katılım Desteği

Uluslararası nitelikteki yurtiçi ihtisas fuarlarının dış tanıtımının sağlanması ve uluslararası düzeyde katılımın artırılması amacına yönelik bir destektir. Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca belirlenecek kriterlere uygun yerli organizatörlerin fuar öncesinde ve fuar süresince gerçekleştirecekleri tanıtım ve promosyon faaliyetlerine ilişkin giderlerin belli bir oranı karşılanmaktadır.

Bu destekten sadece fuarları organize eden firmalar yararlanabilmektedir.

#### 3.6.1. Desteklenecek Fuarlar

- Tekstil-konfeksiyon-halı
- Deri (ayakkabı dahil)

- Taşıt araçları ve yan sanayi
- Gıda ve gıda teknolojisi
- Elektrik/elektronik sanayi
- Madeni eşya sanayi
- Toprak sanayi
- İnşaat malzemeleri
- Mobilya sanayi

*Desteklenecek Harcamalar;*

- Fuar öncesi yapılan yurtdışı tanıtım faaliyetleri ı (%50) Azami Destek (ABD Doları) 25.000
- Fuara davetli önemli yabancı alıcıların (2 kişi/ülke) ulaşım giderler Destek Oranı ( %50) Azami Destek (ABD Doları) 15.000
- Fuar süresince düzenlenecek seminer, konferans, panel ve ödüllü yarışmalara ilişkin giderler Destek Oranı(%50) Azami Destek (ABD Doları) 5.000

### **3.7. Yurt Dışı Fuarlara Katılım Desteği**

Firmalarımızın yurt dışı fuarlara iştiraki ve sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara bireysel katılımlarının sağlanması ile Türk ihraç ürünlerinin tanıtılması ve pazarlanması suretiyle desteklenmesidir.

Yurt dışı fuar organizasyonu gerçekleştiren organizatörler ve söz konusu fuara iştirak eden firma ve kuruluşlar ile sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara bireysel katılım sağlayan firma ve kuruluşlardır.

*Başvuru Şekli;*

Gerekli tüm bilgi ve belgeler fuarın bitiş tarihinden en geç üç ay içerisinde;

- yurt dışı fuar organizasyonlarında; katılımcı ve/veya organizatör tarafından Müsteşarlıkça belirlenecek İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine,
- bireysel düzeyde uluslararası fuar katılımlarında ise; katılımcı tarafından katılımcının üretim konusuyla ilgili üye olduğu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine intikal ettirilir.

Katılımcının bireysel olarak katılım sağlayacağı, Müsteşarlıkça destek kapsamına alınmış bulunan sektörel nitelikteki uluslararası fuarın başlama tarihinden en az on beş gün önce, destek müracaatında bulunacağı İhracatçı Birliği Genel Sekreterliğine fuarın yetkili organizatörü tarafından düzenlenen, boş stand ve/veya standart donanımlı stand metrekare fiyatını gösteren yer tahsis belgesi veya faturasını ibraz eder.

*Sağlanan Destek;*

Yurt Dışı Fuarlarda Katılımcıların Desteklenmesi

Yurt Dışı Fuar Organizasyonlarında, katılımcı tarafından organizatöre ödenen katılım bedelinin %50'si destek kapsamında katılımcıya ödenir.

Katılımcının sektörel dış ticaret şirketi olması durumunda, organizatöre ödenecek katılım bedelinin %75'i,

Üretici/İmalatçı organizasyonlarının katılacağı yurtdışı fuarlarda katılım bedelinin %75'i,

### Yurt Dışı Fuarlara İlişkin Organizatör Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Müştaşarlıkça görevlendirilen organizatör tarafından yapılan tanıtım faaliyetlerine yönelik harcamalar, tüm katılımcıların toplam katılım bedelinin %25'ini geçmemek üzere; yurt dışı fuarın genel nitelikli olması halinde %75 oranında destekten yararlandırılır.

Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarları ve sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara Milli Katılımlarda, Müşttaşarlıkça verilecek ön uygunluğa istinaden, fuar konusu sektörün tanıtımına yönelik gerçekleştirilecek gösteri/etkinlik/trend alanı harcamaları %75 oranında desteklenir.

### Bireysel Katılımların Desteklenmesi

Müştaşarlıkça belirlenerek ilan edilen yurt dışında düzenlenen sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara Bireysel Katılım gerçekleştirilmesi durumunda; katılımcının fuarın yetkili organizatörüne ödeyeceği boş stand ve/veya standart donanımlı stand kirasının ve nakliye harcamalarının %50'si,

Katılımcının sektörel dış ticaret şirketi olması durumunda, boş stand ve/veya standart donanımlı stand kirasının tamamı ve nakliye harcamalarının %75'i,

Üretici/İmalatçı organizasyonlarının katılacağı sektörel nitelikli uluslararası fuarlar için, boş stand ve/veya standart donanımlı stand kirasının ve nakliye harcamalarının %75'i Destek olarak ödenir.

### **3.7.1. Hedef Ülke Bazında İlave Fuar Desteği ve Geçici İlave Fuar Desteği**

İhracatımızın ülke ve pazar açısından çeşitlendirilmesi ve firmalarımızın hedef pazar olarak nitelenen ülkelere yönlendirilebilmelerini teminen her yıl belirlenen 15 hedef ülkede düzenlenecek fuarlara iştirak eden katılımcıların %50 destek oranına 20 puan ilave destek sağlanır.

Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl süre içerisinde gerçekleştirilecek fuarlara iştirak eden katılımcıların %50 destek oranına 10 puan ilave destek sağlanır.

**Tablo-11. 2010 Yılı için Belirlenen Hedef Ülkeler**

Hedef Ülkeler	
1	A.B.D.
2	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
3	BREZİLYA
4	ÇİN HALK CUMHURİYETİ
5	ENDONEZYA
6	GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ
7	G. KORE
8	HİNDİSTAN
9	KANADA
10	VIETNAM
11	NİJERYA
12	MEKSİKA
13	POLONYA
14	MALEZYA
15	ŞİLİ



### 3.8. Yurtdışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Desteği

Dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketleri ve şirketler, kira ve/veya hizmet giderleri desteğinden her bir birim için en fazla üç yıl süresince yararlanabilir. Söz konusu destekten şirketler 7 adet yurtdışı birimi, dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketleri 15 adet yurtdışı birimi için başvuruda bulunabilirler.

Başvuru süresi 6 aydır.

*Sağlanan Destekler;*

#### a-) Mağazaların Desteklenmesi Sınai/Ticari veya Yazılım Şirketleri ile Dış Ticaret Sermaye Şirketleri

- Demirbaş ve dekorasyon giderleri, %50 oranında ve en fazla 40.000
- Kira giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 80.000 ABD Doları

*Ticari Şirketler*

- Demirbaş ve dekorasyon giderleri, %50 oranında ve en fazla 30.000 ABD Doları
- Kira giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 60.000 ABD Doları

*Sektörel Dış Ticaret Şirketleri*

- Demirbaş ve dekorasyon giderleri, %60 oranında ve en fazla 60.000 ABD Doları
- Kira giderleri, %60 oranında ve yıllık en fazla 120.000 ABD Doları

#### b-) Ofis ve Showroomların Desteklenmesi;

*Sınai/Ticari veya Yazılım Şirketleri ile Dış Ticaret Sermaye Şirketleri*

- Demirbaş ve dekorasyon giderleri, %50 oranında ve en fazla 25.000 ABD Doları
- Kira giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 50.000 ABD Doları

*Ticari Şirketler*

- Demirbaş ve dekorasyon giderleri, %50 oranında ve en fazla 20.000 ABD Doları
- Kira giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 40.000 ABD Doları

*Sektörel Dış Ticaret Şirketleri*

- Demirbaş ve dekorasyon giderleri, %60 oranında ve yıllık en fazla 30.000 ABD Doları
- Kira giderleri, %60 oranında ve yıllık en fazla 60.000 ABD Doları

#### c-) Depoların Desteklenmesi;

*Sınai/Ticari veya Yazılım Şirketleri ile Dış Ticaret Sermaye Şirketleri*

- Demirbaş giderleri, %50 oranında ve en fazla 25.000 ABD Doları
- Kira ve/veya hizmet giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 50.000 ABD Doları

*Ticari Şirketler*

- Demirbaş giderleri, %50 oranında ve en fazla 20.000 ABD Doları
- Kira ve/veya hizmet giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 40.000 ABD Doları

*Sektörel Dış Ticaret Şirketleri*

- Demirbaş giderleri, %60 oranında ve en fazla 30.000 ABD Doları
- Kira ve/veya hizmet giderleri, %60 oranında ve yıllık en fazla 60.000 ABD Doları

#### ç-) Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi;

*Yurtdışı Birimi Bulunan;*

- Dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketlerinin ürünleriyle ilgili olarak yurtdışında gerçekleştireceği reklam, tanıtım ve pazarlama giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 300.000 ABD Doları

- Yurtiçi marka tescil belgesine sahip şirketlerin ürünleriyle ilgili olarak yurtdışında gerçekleştireceği reklam, tanıtım ve pazarlama giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 150.000 ABD Doları
- Yurtiçi marka tescil belgesi bulunmayan şirketlerin Türk ürünleriyle ilgili olarak yurtdışında gerçekleştireceği reklam, tanıtım ve pazarlama giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 75.000 ABD Doları
- Yurtdışı birimi bulunmayan ancak yurtiçi ve tanıtım yapacağı ülkede marka tescil belgesine sahip dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketleri ve şirketlerin ürünleriyle ilgili olarak yurtdışında gerçekleştireceği reklam, tanıtım ve pazarlama giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 50.000 ABD Doları desteklenmektedir.

d-) Yurtdışı Marka Tescil Faaliyetlerinin Desteklenmesi;

Dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketleri ve şirketlerin yurtiçi marka tescil belgesine sahip oldukları markalarının yurtdışında tescili ve korunmasına ilişkin giderleri, %50 oranında ve yıllık en fazla 20.000 ABD Doları desteklenmektedir.

### **3.9. Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurt Dışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları**

Ülkemizin mal ve hizmet ihracını artırmak için teknik müşavirlik, müteahhitlik firmaları, firma grupları, sektörel özel sektör kuruluşları, fuar organizatörleri ile seminer, konferans organizatörlerinin yurt dışında ofis açmaları, pazar araştırmaları ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmaları ihracata yönelik devlet yardımları programı kapsamında desteklenmektedir.

*Kimler Yararlanabilir;*

- Teknik müşavirlik firmaları
- Müteahhitlik firmaları
- Firma Grupları
- Sektörel Özel Sektör Kuruluşları
- Fuar Organizatörleri
- Seminer, Konferans Organizatörleri

*Desteklenen Faaliyetler;*

- Yurtdışı-Ofis Desteği
- Pazar Araştırması Desteği
- Fuar, Konferans, Seminer, vb Tanıtım Faaliyetlerine Katılım Desteği
- Fizibilite Etüdü Hazırlanması Desteği
- Sözleşme Desteği

### **3.10. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality®'nin Desteklenmesi**

Bu destek İhracatçı Birlikleri, Üretici Dernekleri, Üretici Birliklerinin, sektörlerinin yurtdışında tanıtım amacıyla gerçekleştirecekleri harcamalara ilişkin giderler, Türkiye'de ticari ve/veya sınai faaliyette bulunan şirketlerin ürünlerinin markalaşması amacıyla gerçekleştirecekleri faaliyetlere ilişkin giderler ile İhracatçı Birliklerinin TURQUALITY®

Programı kapsamında firmalara yurt içinde ve yurt dışında markalaşma sürecinde vereceği desteklere ilişkin harcamalar, Türk markalarının pazara giriş ve tutunmalarına yönelik gerçekleştireceği her türlü faaliyet ve organizasyonlara ilişkin giderler ile olumlu Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesi için yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştireceği her türlü harcamaları kapsar.

Firmalar markalaşma faaliyetlerini içeren bir Stratejik İş Planı ile doğrudan Dış Ticaret Müsteşarlığı'na müracaat edeceklerdir. "Turquality" ibaresinin kullandırılması hususunda ise Müsteşarlık denetim/danışmanlık firmalarının raporlarını talep edebilir.

Dış ticaret sermaye şirketleri, sektörel dış ticaret şirketleri ve şirketler, kira ve/veya hizmet giderleri desteğinden her bir birim için en fazla üç yıl süresince yararlanabilir. Söz konusu destekten şirketler 7 adet yurtdışı birimi, dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketleri 15 adet yurtdışı birimi için başvuruda bulunabilirler.

#### *Destek Oranı;*

Firmalar için %50 (İhracatçı Birlikleri için %80)

#### *Destek Süresi;*

4 yıl (Marka Destek Programı kapsamındaki firmalar)

5 yıl (Turquality Destek Programı kapsamındaki firmalar)

Başvuru Süresi 6 aydır.

#### *Sağlanan Destek;*

##### *a-) Marka Destek Programı Kapsamındaki Firmalar*

- Marka tesciline ilişkin harcamaları (maksimum 50.000 ABD Doları)
- Reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri (maksimum 300.000 ABD Doları) Yurtdışı birimlere ilişkin kira harcamaları (maksimum 300.000 ABD Doları)
- Mağazaların konsept mimari çalışmaları ve dekorasyon giderleri (maksimum 200.000 ABD Doları)
- Kiraladıkları reyonlara ilişkin kira ve/veya komisyon giderleri (maksimum 200.000 ABD Doları)
- Showroomlara ilişkin kira ve/veya komisyon giderleri (maksimum 200.000 ABD Doları)
- Kalite, çevre belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretlere ilişkin harcamaları (maksimum 50.000 ABD Doları) Franchise verilmesi durumunda, franchising sistemi ile yurt dışında açılacak mağazalara ilişkin dekorasyon harcamaları (maksimum 50.000 ABD Doları)

##### *b-) TURQUALITY® Destek Programı Kapsamındaki Firmalar;*

- Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tescili harcamaları ile TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalarının yurtdışında tescili ve korunmasına ilişkin giderleri
- Akredite kurum ve/veya kuruluşlardan alınacak kalite, çevre belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretlere ilişkin harcamalar TURQUALITY® Sertifikasını haiz markalı ürünleriyle ilgili olarak istihdam edilen moda/endüstriyel ürün tasarımcısı giderleri (maksimum 3 tasarımcı)
- Reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetler
- Mağazalara ilişkin uygun mahal araştırmasına yönelik danışmanlık, konsept mimari çalışmaları, dekorasyon, demirbaş, kira harcamaları ile mağazanın kiralanmasıyla ilgili

hukuki danışmanlık ve belediye giderleri (Demirbaş-dekorasyon giderleri maksimum 100.000 ABD Doları)

- Ofis, depo, showroom, satış sonrası servis vb. yurtdışı birimlerine ilişkin kira, dekorasyon, demirbaş, komisyon giderleri

- Showroom/büyük mağaza (department store), hipermarketlerde kiraladıkları reyon/showroom/ gondol/ satış alanlarına ilişkin kira, dekorasyon, hizmet ve/veya komisyon harcamaları

- Franchise verilmesi durumunda, açılacak mağazalara ilişkin dekorasyon harcamaları (Mağaza başına 50.000 ABD Doları)

- İş yönetimi kapsamında satın alacakları her türlü danışmanlık giderleri bu program kapsamında desteklenmektedir.

- Bir firmanın marka destek programından Turquality destek programına geçmesi halinde yararlanabileceği toplam destek süresi 72 ayı geçemez.

### **3.11.Tasarım Desteği**

Türkiye'de tasarım kültürünün oluşturulması ve yaygınlaştırılmasını teminen tasarımcı kurum ve kuruluşların gerçekleştireceği tanıtım, reklam, pazarlama, istihdam, danışmanlık harcamaları ile yurt dışında açacakları birimlere ilişkin giderlerinin desteklenmesidir.

Tasarımcı Şirketleri, Tasarım Ofisleri ile Birlikler, Tasarım Dernekleri-Birlikleri bu destekten yararlanabilir.

**Tablo-12. Tasarım için Sağlanan Destek**

<i>Desteklenecek Harcamalar</i>	<i>Destek Oranı</i>	<i>Azami Destek (\$)</i>
▪ <i>I.Tasarımcı Şirketlerinin Desteklenmesi</i> Yurt dışına yönelik reklam, tanıtım, pazarlama vb. faaliyetleri	%50	300.000
▪ <i>Yurt Dışında Açacakları Birimlerinin;</i> Demirbaş, dekorasyon giderleri Brüt kira giderleri ve kiralanma giderleri Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcamaları ile markalarının yurtdışında tescili ve korunmasına ilişkin giderleri İstihdam edilen tasarımcıların brüt maaş giderleri Kurumsal kimlik ile ilgili harcamaları	%50 %50 %50 %50	100.000 200.000 50.000 150.000 200.000
▪ <i>II.Tasarım Ofislerinin Desteklenmesi</i> Yurt dışındaki reklam, tanıtım, pazarlama vb. faaliyetlerine	%50	150.000
▪ <i>Yurt Dışında Açacakları Birimlerinin;</i> Demirbaş, dekorasyon giderleri Brüt kira giderleri ve kiralanma giderleri Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcamaları ile markalarının yurtdışında tescili ve korunmasına ilişkin giderleri İstihdam edilen tasarımcıların brüt maaş giderleri Kurumsal kimlik ile ilgili harcamaları	%50 %50 %50 %50	50.000 100.000 50.000 200.000 100.000
▪ <i>III.Birlikler, Tasarım Dernek-Birliklerinin Desteklenmesi</i> Birlikler, tasarım dernek-birliklerinin, tasarım kültürüne ilişkin harcamaları	%50	300.000

Bu desteğin süresi en fazla 4 yıl olabilir.

### 3.12. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları

Bu destek, bazı tarım ürünlerinin ihracatının desteklenmesini kapsar. Tarım ürünleri ihracatçıları bu yardımdan yararlanabilir.

#### *Sağlanan Destek;*

İhraç edilen ürünlerin ihracat miktar ve değerleri göz önüne alınarak hesaplanan tutarların, ihracatçıların kamu kuruluşlarına yapmış oldukları vergi, SSK primi, haberleşme ve enerji giderlerinden mahsup edilmesidir.

#### *Desteklenen Tarım Ürünleri;*

Yalnızca tebliğde yer alan GTİP (Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu) numaraları ile tanımlanan ürün çeşitleri için geçerlidir.

**Tablo-13. Desteklenen Tarım Ürünleri**

Sıra No	Madde Adı
1	Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun cinsten çiçekler ve tomurcuklar
2	Sebzeler (pişirilmemiş, buharda veya suda kaynatılarak pişirilmiş, dondurulmuş)
3	Kurutulmuş sebzeler (bütün halde, kesilmiş, dilimlenmiş, kırılmış veya toz halinde)
4	Meyveler ve sert çekirdekli meyveler (pişirilmemiş, buharda veya suda kaynatılarak pişirilmiş, dondurulmuş)
5	Dondurulmuş Meyve ve sebze ile meyve ve sebze işleme sanayine dayalı gıda maddeleri
6	Bal
7	Reçel, jöle, marmelat, meyve veya sert kabuklu meyve püreleri veya pastaları
8	Meyve suları, meyve nektarları
9	Zeytinyağı
10	Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar
11	Kümes hayvanları etleri
12	Yumurta
13	Kümes hayvanları etinden, sakatatından yapılmış sosisler ve benzeri ürünler ile kümes hayvanları etinden hazırlanmış veya konserve edilmiş ürünler
14	Çikolata ve kakao içeren gıda müstahzarları
15	Bisküviler, gofretler, kekler
16	Makarnalar

Detaylı bilgiler için [www.igeme.org.tr](http://www.igeme.org.tr) ve [www.dtm.gov.tr](http://www.dtm.gov.tr)

## 4.İSTİHDAM TEŞVİKLERİ

### İstihdam Paketi İle İşverenlere Getirilen Teşvikler Ve Bunlardan Yararlanma Şekil ve Şartları

İstihdam Paketi olarak da adlandırılan 5763 sayılı, İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla 4857 sayılı İş Kanununda önemli değişiklikler yapılmıştır.

Bu değişiklikler doğrultusunda işverenlerin, sigorta primi indirimlerinden yararlanmak için yapmaları ve uymaları gereken belli şartlar ve kurallar vardır.

Buna göre:

#### 4.1. Zorunlu İstihdama Ait Değişiklikler

##### 4.1.1. Özürlü ve Eski Hükümlü İşçi Çalıştırma Zorunluluğu

5763 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesi başlığı ile birlikte yeniden düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme ile işveren yükümlülükleri açısından aşağıdaki değişiklikler öngörülmüştür:

##### a-) Yükümlülük Oranları:

Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan özel sektöre ait bir işverenin 50 ve üzerinde işçi çalıştırması halinde, yeni düzenleme ile **%3 özürlü istihdamını zorunlu kılınmış, eski hükümlü istihdamın zorunluluğu kaldırılmıştır.**

Kamu işyerlerinin yükümlülüğü ise; %4 özürlü ve %2 eski hükümlü işçi çalıştırmak şeklinde düzenlenmiştir.

##### b-) İşyerinin İşçisi İken Sakatlananlara Öncelik Tanınması:

Yapılan bir diğer düzenleme; zorunlu eski hükümlü istihdamının kaldırılmasına paralel olarak gerçekleştirilmiştir. Buna göre; **“işyerinin işçisi iken sakatlanan, eski hükümlü ya da terör mağduru olanlara öncelik tanınması”** yükümlülüğü, **“işyerinin işçisi iken sakatlananlara öncelik tanınması”** yönünde değiştirilmiştir.

##### c-) İşveren Sigorta Prim Hisselerinin Hazine Tarafından Karşılanması

Kontenjan fazlası özürlü, eski hükümlü ve terör mağduru çalıştırılması halinde, teşvik niteliğinde sağlanan, işveren sigorta prim hisselerinin bir kısmının Hazinece ödenmesi uygulaması yeniden düzenlenmiştir. Yeni düzenlemeyle; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi özürlü sigortalılar ile 5378 sayılı Kanun'un 14. maddesinde belirtilen korumalı işyerlerinde çalıştırılan özürlü sigortalıların, prime esas kazancın alt sınırı üzerinden hesaplanan **sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı Hazinece karşılanacaktır.**

Kontenjan fazlası veya yükümlü olmadığı halde özürlü çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her özürlü için asgari ücret üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hissesinin yarısı Hazinece karşılayacaktır. Ancak, işveren hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 506 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu fıkra göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde



ise, Hazinece Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilecektir. Ayrıca, Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmayacaktır.

#### 4.1.2. Terör Mağduru İstihdamı

İstihdam Paketinde yapılan son değişikliklerle; terör mağdurlarının istihdamına ilişkin 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun Ek 1. maddesinin (B) bendi yürürlükten kaldırılmasıyla aynı il sınırları içerisinde 50 ve üzerinde işçi çalıştıran işverenlerin terör mağduru istihdamı zorunluluğu kaldırılmış bulunmaktadır.

## 4.2. Genç İşçi ve Kadın İşçi İstihdamında Prim Teşviki

### 4.2.1. (18-29 Yaş arası) Genç İşçi ve Kadın İşçi İstihdamında Prim Teşviki Uygulaması

4447 sayılı Kanun'a geçici 7. madde olarak eklenen 5763 sayılı Yasa'nın 20. maddesi;

18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük olanlar (erkekler ve kadınlar) ile yaş şartı aranmaksızın 18 yaşından büyük kadınlardan;

- Bu maddenin yürürlük tarihinden önceki altı aylık dönemde prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olması şartıyla,
- Bu maddenin yürürlük tarihinden önceki bir yıllık dönemde işyerine ait prim ve hizmet belgelerinde bildirilen **ortalama sigortalı sayısına ilave olarak** bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar için; 506 sayılı Yasanın prime esas kazancın alt sınırı üzerinden (asgari ücret) hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin;

- a-) Birinci yıl için yüzde 100'ünün,
- b-) İkinci yıl için yüzde 80'inin,
- c-) Üçüncü yıl için yüzde 60'ının,
- d-) Dördüncü yıl için yüzde 40'ının,
- e-) Beşinci yıl için yüzde 20'sinin,

İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacağı hususunu düzenlemiştir.

Bu şekilde teşvike hak kazanmanın önünde birkaç engel bulunmaktadır. Bunlardan:

- Birincisi, aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin işçi hissesine isabet eden tutarı ile asgari ücreti aşan ücretlerin işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması.
- İkincisi, son bir yılda yani 01.07.2007-01.07.2008 tarihleri arasında o işyerinde bir ayda çalışan ortalama işçi sayısının üzerinde bir istihdamın sağlanması gereğidir. Yani, o işyerinde çalışan 30 işçiden 29 ve daha büyük yaştaki 10 kişiyi çıkartıp yerine 18-28 yaşlarında 10 yeni işçi alınmasıyla teşvike hak kazanılmış olunmayacaktır.
- Üçüncüsü, teşvik amacıyla işyerine yeni alınan işçilerin son altı ayda sigortalı olarak çalışmamış olma şartının aranacak olmasıdır.

#### 4.2.2. Erkek sigortalılara yaşlarına göre teşvik uygulamasının suiistimaline alınmış önlemler

a-) 01.10.2003 tarihinden sonra özelleştirme kapsamında devir alınan işyerleri hariç olmak üzere, mevcut ve faaliyette bulunan işyerlerinin devredilmesi, birleşmesi, bölünmesi veya nevi değiştirmesi gibi hallerde yeni işe başlama olarak değerlendirilmeyeceği,

b-) Mevcut bir işyerinin kapatılarak; değişik bir ad veya unvan ya da bir iş birimi olarak aynı faaliyette açılması veya çalışan sigortalıların bütün olarak devredilmesi halinde, bu işyerleri hakkında uygulanmayacağı,

c-) Yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi ek bir kapasite ve istihdam artışına neden olmayan, sadece teşviklerden yararlanmak amacıyla yapılan işlemler hakkında uygulanmayacağı,

ç-) 506 sayılı Kanun gereğince yapılan kontrol ve denetimler sonucunda çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği tespit edilen işyerleri hakkında bir yıl süreyle uygulanmayacağı, öngörülmüştür.

#### 4.2.3. Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları Primlerinin Kısmen Hazine'ce Karşılanması

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81. maddesinin 1. fıkrasına, 5763 sayılı Yasanın 24.maddesiyle eklenen bir bentle malûllük, yaşlılık ve ölüm sigorta primleri ile ilgili teşvik edici bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu uygulama ile ilgili madde **01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girecektir.**

Buna göre, 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıran özel sektör işverenlerinin, **malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden**, işveren hissesinin ( %11) **beş puanlık kısmına** isabet eden tutar Hazine'ce karşılanacaktır.

İşveren hissesine ait primlerin Hazine'ce karşılanabilmesi için, işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak bu Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na vermeleri, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazine'ce karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı yasal süresinde ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumu'na prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır.

#### 4.3. Sonuç

Bu düzenleme ile getirilen iki önemli teşvik söz konusudur. Bunlardan ilki, eskiden çalıştırılanlara ilaveten (ortalama işçi sayısının üzerinde) alınan işçilerin asgari ücret tutarı üzerinden hesaplanacak işveren sigorta primi hissesinin 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacak olması, diğeri de SSK (4/a) kapsamında sigortalı çalıştıran işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılar ile ilgili malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için ödenen işveren hissesinin 5 puanlık kısmının Hazine tarafından karşılanacağı hususudur.

Bu iki önemli teşvikin yanı sıra; Kanun'da belirtilen zorunlu sayıda özürlü çalıştıran işverenler ile ilgili, sigorta primine esas kazancın altı sınırı üzerinden hesaplanacak olan işveren sigorta primi hissesinin tamamını, bu sayının üzerinde çalıştırılan özürlü için ise %50 oranındaki primin hazinece karşılanacağı hususlarında yeni düzenlemeler yapılmıştır.

## DİPNOTLAR

### Teşvik Belgesi:

Yatırımın karakteristik değerlerini ihtiva eden, yatırımın bu değerler ve tespit edilen şartlara uygun olarak gerçekleştirilmesi halinde üzerinde kayıtlı destek unsurlarından istifade imkanı sağlayan, Karar'ın amaçları doğrultusunda gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenen belgedir.

### Teşvik Belgesi Almak İçin Kimler Başvurabilir?

Teşvik belgesi düzenlenebilmesi için gerçek kişiler, adi ortaklıklar, sermaye şirketleri, kooperatifler, iş ortaklıkları, kamu kurum ve kuruluşları (genel ve özel bütçeli kurum ve kuruluşlar, il özel idareleri, belediyeler ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların sermaye bileşimindeki hisse oranları %50'yi geçen kurum ve kuruluşlar) ve kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler ve vakıflar ile yurt dışındaki yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubeleri müracaat edebilir.

### Teşvik Belgesi Düzenlenmesi İçin Müracaatta Aranacak Belgeler

1. Yatırımcı kurum/kuruluşu temsil ve ilzama yetkili kişilerce imzalı müracaat dilekçesi,
2. Yatırımcı kurum/kuruluşu temsil ve ilzama yetkili kişilere ait noter tasdikli imza sirküleri,
3. Örneğine uygun olarak hazırlanmış her sayfası yatırımcı kurum/kuruluşu temsil ve ilzama yetkili kişilerce imzalı ve kaşeli bir nüsha Yatırım Bilgi Formu,
4. Müsteşarlığa yapılacak müracaatlarda; dört yüz Türk Lirası tutarındaki meblağın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki muhasebe birimi hesabına yatırıldığına dair makbuzun ikinci nüshası, sanayi odalarına yapılacak müracaatlarda; yukarıda belirtilen meblağın yüz Türk Lirası tutarındaki kısmının ilgili sanayi odasının hesabına yatırıldığını gösterir makbuz nüshası ile bakiye kısmının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki muhasebe birimi hesabına yatırıldığına dair makbuzun ikinci nüshası,
5. Firmanın sermaye yapısı, sermaye miktarı ve faaliyet konuları açısından nihai durumunu gösterir Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi veya Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesi aslı veya noterden veya sicil merciinden tasdikli örneği,
6. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca Türkiye genelinde Sosyal Güvenlik Kurumuna muaccel olmuş prim ve idari para cezası borçlarının bulunmadığına veya tecil ve taksitlendirildiğine ya da yapılandırıldığına ve yapılandırmanın bozulmadığına dair Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili birimlerinden alınacak yazının aslı,
7. 2872 sayılı Çevre Kanununa istinaden, sadece ÇED Yönetmeliği eki listelerde yer alan yatırım konuları için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı" Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı" Valilikten alınan yazı.

## Teşvik Belgesiyle İlgili Önemli Notlar

1. Yatırımın, teşvik belgesine bağlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının, I. inci ve II. nci bölgelerde yapılacak yatırımlarda 1 milyon Türk Lirası, III. üncü ve IV. üncü bölgelerde yapılacak yatırımlarda 500 bin Türk Lirası olması gerekmektedir. Ancak, büyük ölçekli yatırımlar, bölgesel yatırımlar ile genel teşvik sisteminden yararlanacak yatırımların Karar eki ek-2’de yer alan yukarıdaki tutarların üzerindeki asgari sabit yatırım tutarı ve/veya asgari kapasite şartlarını sağlaması gerekmektedir.

2. Teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin talepler Müsteşarlığa yapılır. Ancak, yabancı sermayeli yatırımlar, büyük ölçekli yatırımlar, bölgesel uygulamalar kapsamındaki yatırımlar ile Ar-Ge ve çevre yatırımları hariç olmak üzere sabit yatırım tutarı 8 Milyon Türk Lirasını aşmayan imalat sanayi yatırımları için yatırımcının tercihine bağlı olarak yatırımın yapılacağı yerdeki TOBB’a bağlı sanayi odalarına da müracaat edilebilir.

3. Tamamlanmış yatırımlar ile müracaat tarihinden önce gerçekleştirilmiş bulunan yatırım harcamaları teşvik belgesi kapsamında değerlendirilmez.

4. a) Teşvik belgesinde öngörülen yatırıma başlama tarihi teşvik belgesi için Müsteşarlığa veya sanayi odasına müracaat tarihi olup, yatırıma başlanıldığının kabul edilebilmesi için, arazi-arsa alımı, altyapının hazırlanması, inşaaata başlama, makine ve teçhizat temini gibi harcamalardan bir veya birkaçının gerçekleştirilmesi şarttır. Ancak harcama tutarının; bölgesel uygulama kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar için teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırımın en az %10’u, büyük ölçekli yatırımlar için ise en az 5 milyon Türk Lirası olması halinde yatırıma başlanılmış sayılır.

b) Yatırım projesine ilişkin fizibilite yapmak ve şirket kurmak yatırıma başlama sayılmaz.

5. İşletmeye geçiş tarihi;

a) Komple yeni yatırımlarda;

▪ İmalat sanayi, madencilik, seracılık ve soğuk hava deposu yatırımlarında ilgili mercilerden onaylı kapasite raporunun,

▪ Denizyolu ile yük ve/veya yolcu taşımacılığı yatırımlarında denize elverişlilik belgesinin veya klas sertifikasının,

▪ Havayolu ile yük ve/veya yolcu taşımacılığı yatırımlarında Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden faaliyette bulunulduğuna dair onay yazısının,

▪ Demiryolu ile yük ve/veya yolcu taşımacılığı yatırımlarında Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğünden uygun görüş yazısının,

▪ Jeotermal enerji ile veya enerji santralleri atık ısı ile konut ısıtma/soğutma yatırımlarında ilgili yerel yönetimin onayının ve ısının başka bir yatırımcıya ait jeotermal kaynak veya santrallerden temin edilmesi halinde asgari 10 yıllık temin sözleşmesinin,

▪ Diğer hizmetler sektörü yatırımlarından turizm, eğitim, hastane, huzurevi, öğrenci yurdu gibi yatırımlarda ilgili bakanlıklardan işletme belgesi, uygunluk belgesi, izin belgesi, ruhsat veya lisansın,

alınmasını müteakip teşvik belgesinin tamamlama vizesinin yapıldığı tarihtir.

b) Diğer yatırım cinslerinde ise teşvik belgesinin tamamlama vizesinin yapıldığı tarihtir. Bu durumda da yatırım konusuna bağlı olarak yukarıdaki belgelerin ibrazı şarttır.

6. Teşvik belgesi kapsamında yapılacak yatırımların cinsi Tebliğ eki ek-4’de yer alan tanımlar çerçevesinde değerlendirilir.

7. Tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon yatırımlarına yönelik teşvik belgeleri kapsamında kullanılmış makine ve teçhizat ithal edilemez.

8. 5084 sayılı Kanun kapsamı desteklerden yararlanmakta olan işletmeler için mükerrer olarak bu Karar kapsamında prim desteği uygulanmaz. Sosyal Güvenlik Kurumu 5084 sayılı Kanunun uygulandığı illerdeki taleplerle ilgili olarak ilgili işyerine yönelik 5084 sayılı kanun kapsamında yararlanılmadığını tespit etmekle yükümlüdür.

9. Teşvik belgesi kapsamı makine ve teçhizatın tamamının veya bir kısmının finansal kiralama yolu ile temini mümkündür.

### **Vergi İndirimi Dipnotlar:**

▪ Arazi, arsa, royalti, yedek parça ve amortismanına tabi olmayan diğer harcamalar indirimli vergi uygulamasından yararlanamaz.

▪ 5520 sayılı Kanun gereği finans ve sigortacılık konularında faaliyet gösteren kurumlar ve iş ortaklıkları ile 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar, indirimli kurumlar vergisi veya gelir vergisi uygulamasından yararlanamaz.

▪ İndirimli oranlar stopaj suretiyle yapılan vergilendirmede uygulanmaz.

▪ İndirimli kurumlar vergisi oranı sadece ilgili yatırımdan elde edilen kazançta uygulanacaktır. Tüm kazançta tatbik edilecek bir uygulama değildir.

▪ İndirimli kurumlar vergisi hem yeni yatırımlar, hem de tevsi yatırımlardan elde edilen kazançlara uygulanabilecektir. Ancak tevsi yatırımlarda, indirimli oran sadece tevsi yatırıma isabet eden kazançta uygulanabilecektir.

• Tevsi yatırıma isabet eden kazanç, işletme bütünlüğü çerçevesinde ayrı hesaplarda izlenmek suretiyle tespit edilebiliyorsa bu tespit esas alınacak; tespit edilemiyor ise toplam kazancın tevsi yatırımlara isabet eden kısmı indirimli kurumlar vergine tabi olacaktır.

• Tevsi yatırıma isabet eden kazanç ayrı şekilde izlenemiyor veya tespit edilemiyor ise söz konusu kazanç aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

$$\text{Tevsi Yatırıma İsbet Eden Kazanç Tutarı} = \frac{\text{Tevsi Yatırım Tutarı}}{\text{Toplam Sabit Kıymet Tutarı}} \times \text{Toplam Kazanç}$$

Görüldüğü üzere, üzerinden indirimli kurumlar vergisi uygulanabilecek olan tevsi yatırıma isabet eden kazanç, hesap dönemi sonunda, tevsi yatırım tutarının toplam sabit kıymet (yapılmakta olan yatırım tutarı dahil) tutarına bölünmesi sonucunda bulunan oranın toplam kazançta uygulanması suretiyle hesaplanacaktır. Ayrıca ilgili hesaplama yapılırken işletme aktifinde yer alan sabit kıymetlerin kayıtlı değerinin, yeniden değerlendirilmiş tutarları ile dikkate alınması gerekmektedir.

## Teşvik Yasasına İlişkin Dipnotlar

### I. Teşvik Edilmeyecek Yatırımlar

#### A. Tarım ve Tarımsal Sanayi

1. Öğütülmüş tahıl ürünleri, nişasta ve nişastalı ürünler ve hazır hayvan yemleri imalatı (pirinç, bulgur, ev hayvanları için hazır yemler, balık yemi ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem üretimi hariç)
2. Bisküvi,
3. Yufka ve kadayıf,
4. Makarna, irmik, şehriye, kuskus vb. ürünler,
5. Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler (hazır yemek),
6. Küp şeker,
7. Bitkisel üretim (seracılık, kültür mantarı yetiştiriciliği ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem bitkileri yetiştiriciliği hariç),
8. Bölgesel yatırımlar kapsamında teşvik edilecek entegre hayvancılık yatırımları ve şartlı desteklenecek hayvancılık yatırımları dışındaki hayvancılık yatırımları,

#### B. İmalat ve Madencilik Yatırımları

1. 1/8/1996 tarihli ve 22714 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Arasında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu Kuran Anlaşmanın Yetki Alanına Giren Ürünlerin Ticareti ile İlgili Anlaşma” Eki ürün listesinde yer alan ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar,
2. Tuğla ve kiremit üretimine yönelik modernizasyon cinsi dışındaki yatırımlar,
3. Kamu kurum ve kuruluşları ile yapılanlar da dahil olmak üzere rödovanslı madencilik yatırımları,
4. Kütlü pamuk işleme yatırımları,
5. Sentetik elyaf ve sentetik iplik üretimine yönelik komple yeni, tevsi ve entegrasyon cinsindeki yatırımlar,
6. İplik ve dokuma (yün ipliği, akıllı ve çok fonksiyonlu teknik tekstil, halı, tafting, dokunmamış ve örülmemiş kumaş, çuval hariç) konularında modernizasyon yatırımları haricindeki yatırımlar.

#### C. Hizmetler Sektörü

1. Okul öncesi eğitim, ilköğretim, lise, yüksekokul, üniversite, yükseköğretim ve teknik ve mesleki öğretim dışında kalan eğitim yatırımları ile yetişkinlerin eğitime yönelik (kurslar, dershaneler vb) yatırımlar,
2. Hastane yatırımları, tıp merkezleri, diyaliz merkezleri, tahlil laboratuvarları ve manyetik görüntüleme merkezleri dışında kalan sağlık yatırımları,
3. Oteller, tatil köyleri, apart oteller, dağ (yayla) evleri dışında kalan turizm konaklama tesisleri,
4. Ulusal çapta yayım yapan günlük gazete basım hizmetleri, televizyon ve radyo yayıncılığı dışındaki basın ve yayım yatırımları,
5. Kayıt amaçlı stüdyo yatırımları
6. Konut üretimi ve müteahhitlik hizmetleri yatırımları,
7. Yolcu ve yük taşımacılığına yönelik otobüs ile çekici ve treyler yatırımları (Belediyelerin yapacakları yatırımlar hariç),



8. Hipermarket, ticaret merkezi, alışveriş merkezi ve otopark yatırımları dahil toptan ve perakende ticarete yönelik yatırımlar,
9. Kara taşıtları bakım, onarım ve servis istasyonu yatırımları,
10. Petrol ürünleri (LPG dahil) dağıtım yatırımları, akaryakıt istasyonu yatırımları
11. Karayolları dinlenme tesisi yatırımları,
12. Lokantalar,
13. Yat ithali yatırımları,
14. Taşıt kiralama yatırımları,
15. Çamaşırhane ve halı yıkama yatırımları,
16. Sınai üretim tesisleri ile altyapı yatırımlarının otomasyonu dışında yapılacak diğer otomasyon yatırımları,
17. Yazılım ve ar-ge faaliyetleri hariç olmak üzere gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri,
18. Finansal kiralama faaliyetleri hariç olmak üzere mali aracı kuruluşların yatırımları,
19. Gösteri merkezi yatırımları,
20. Kapalı alanı 500 m<sup>2</sup>'nin altında olan soğuk hava deposu yatırımları

## **II. Teşviki Belirli Şartlara Bağlı Yatırım Konuları**

### **A. Tarım ve Tarımsal Sanayi**

1. Süt inekçiliği yatırımlarında asgari 150 büyükbaş süt inekçiliği ve süt mamulleri üretimi başlangıç olmak kaydıyla, yem ünitesi ve/veya soğuk hava deposu ile entegre olması şartı aranır.
2. Besicilik yatırımlarında asgari 150 büyükbaş/dönem besicilik ve kesimhane başlangıç olmak üzere, soğuk hava deposu ve/veya yem ünitesi ve/veya et mamulleri üretimi ile entegre olması şartı aranır.

### **B. Hizmetler Sektörü**

1. Ulaştırma Bakanlığında alınmış L2 belgesini haiz, bir veya birkaç yerde gümrükleme ve sigortacılık hizmetlerinin de sunulduğu antrepo, elleçleme-paketleme ve otomasyon hizmetlerini birlikte içeren, asgari toplam kapalı alanı 10.000 m<sup>2</sup> olan, ulusal ve/veya uluslararası yük taşımacılığına yönelik araçları içerebilen entegre lojistik yatırımları için teşvik belgesi düzenlenebilir.
2. Boru hattıyla taşımacılık, petrol ve doğalgaz ürünleri, dolun ve depolama tesisi yatırımlarında dağıtım araçları ve tüpler hariç olmak üzere, sadece sabit tesise yönelik harcamalar için teşvik belgesi düzenlenebilir.
3. Alışveriş, iş ve/veya ticaret merkezi hüviyetinde olmayan ve müstakil olarak inşa edilen fuar, kongre, sergi ve kültür merkezi yatırımları teşvik belgesine bağlanabilir. Fuar ve sergi merkezlerinde, otopark hariç asgari kapalı alanın 5000 m<sup>2</sup>, kongre merkezlerinde ise asgari koltuk sayısının 1000 olması şartı aranır.  
Kültür yatırımları için Kültür ve Turizm Bakanlığında alınacak kültür yatırımı belgesine istinaden proje bazında yapılacak değerlendirme sonucunda teşvik belgesi düzenlenebilir.
4. Spor tesisi yatırımlarında asgari 10 Milyon TL sabit yatırım şartı aranır.
5. Konteyner kiralama yatırımları hariç olmak üzere karayolu, denizyolu, havayolu ve demiryolundan en az ikisinde kombine taşımacılık yaptığını tevsik eden yatırımcıların gerçekleştirecekleri kara, deniz, hava ve demiryolu kombine konteyner taşımacılığı yatırımları için teşvik belgesi düzenlenebilir.





6. Havaalanı yer hizmeti yatırımlarında teşvik belgesi kapsamına trafiğe çıkmayan ve sadece apronda kullanılan motorlu taşıtlar dahil edilebilir. Binek otomobilleri proje kapsamına dahil edilmez.

7. Havayolu işletmeciliği ve kargo taşımacılığı yatırımlarında temin edilecek uçaklarda birim başına asgari kapasitenin 100 koltuk, kargo uçaklarında ise asgari kargo kapasitesinin 30.000 kg. olması şartı aranır. Faaliyet konusu bizatihi havayolu işletmeciliği ve/veya kargo taşımacılığı olan yatırımlar dışında genel amaçlı ve hava taksi işletmeciliği amaçlı yatırımlar için teşvik belgesi düzenlenmez.

8. Uydu, telsiz, kablo vb iletişim ortamlarından gelen haberleşme, radyo, televizyon ve veri sinyallerini birleştirip tek bir paket halinde nihai tüketiciye iletimini sağlayan hizmet yatırımları proje bazında değerlendirilerek teşvik belgesine bağlanabilir. Ancak nihai hizmeti alanlar tarafından kullanılan yatırım malları destek unsurlarından faydalandırılmaz.

9. Gümrük kapılarında yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile gerçekleştirilecek, yerli ve yabancılara hizmet sağlamaya yönelik gümrük muhafaza kontrol ünitelerini de ihtiva eden tesislere yönelik yatırımlar için teşvik belgesi düzenlenebilir.

10. Altyapı yatırımları proje bazında değerlendirilerek uygun görülenleri teşvik belgesine bağlanabilir.

11. Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri, birlik, kooperatif vb. kuruluşların görev alanlarına yönelik olarak yapacakları yatırımlar proje bazında değerlendirilerek teşvik belgesi düzenlenebilir.

## KAYNAKLAR

- ❖ YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI
- ❖ TEŞVİKLE İLGİLİ MEVZUAT
  - 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı,
  - Hazine Müsteşarlığı 2009/1 ve 2009/2 sayılı Tebliğleri,
  - 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 5838 sayılı Kanun ile değişik 32/A maddesi,
  - 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5904 sayılı Kanun ile değişik maddeleri,
  - Çevre ve Orman Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği,
  - Gümrük Müsteşarlığı Gümrük Genel Tebliği (Yatırım Teşvik) (Seri No: 9),
  - 95/7606 sayılı İthalat Rejimi Kararı,
  - 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu,
  - Maliye Bakanlığı Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar İle İlgili Yönetmelik,
  - Dış Ticaret Müsteşarlığı 2009/9 sayılı Eski, Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Olarak İthal Edilebilecek Maddelere İlişkin Tebliğ,
  - 2007/13007 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetveli),
  - 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
- ❖ KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI, (KOSGEB)
- ❖ İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ,(İGEME)
- ❖ DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI,(DTM)
- ❖ 5763 sayılı, İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
  - Ahmet Açar : “Ankara SMMM Odası Bülteni 2008 Temmuz – Ağustos Sayı:179, Sf. 50-52.